

КАТАЛОГ СИЛАБУСІВ вибіркових освітніх компонентів циклу професійної підготовки

2026-2027 навчальний рік

ОПП «ТУРИЗМ»

перший (бакалаврський) рівень
вищої освіти

Дніпровський
Гуманітарний
Університет

ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ

Ти обираєш – ми поважаємо твій вибір!

«...Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти - персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти, що ґрунтується на виборі здобувачем вищої освіти освітніх програм, суб'єктів освітньої діяльності, що їх реалізують, форм і строку здобуття освіти, освітніх компонентів. У вищій освіті індивідуальна освітня траєкторія включає, зокрема, послідовність здобуття освітніх кваліфікацій, академічну мобільність, визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти тощо. Індивідуальна освітня траєкторія формується здобувачем вищої освіти з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду»¹

Індивідуальна освітня траєкторія забезпечується чітко регламентованою процедурою вільного вибору освітніх компонентів та форм здобуття освіти. Ця траєкторія фіксується в індивідуальному навчальному плані. Індивідуальний навчальний план забезпечується переліком обов'язкових для вивчення освітніх компонентів та на підставі особистої заяви доповнюється студентом вибірковими освітніми компонентами, обраними ним з урахуванням власних інтересів, інтелектуальних потреб та здібностей. **Студенту надається право в межах визначеного освітньою програмою та навчальним планом підготовки фахівців обсягу кредитів ЄКТС обирати освітні компоненти з інших освітніх програм, зі змістом яких можна ознайомитися у «Каталогах силабусів вибіркових освітніх компонентів професійної підготовки» за іншими напрямками (юридичний, психологічний, туристичний тощо).**

Вибір освітніх компонентів розпочинається з другого семестру першого року навчання, в подальшому – наприкінці поточного навчального року на наступний рік.

¹ Про вищу освіту. Закон України

Кожного року у травні місяці відбуваються презентації вибірових освітніх компонентів, під час яких викладачі розповідають про місце і роль цих дисциплін в підготовці фахівців.

Вибіркову частину освітньо-професійної програми підготовки бакалавра з туризму становлять освітні компоненти загальним обсягом 60 кредитів ЄКТС, які спрямовані на забезпечення інтересів та інтелектуальних потреб студентів під час формування ними індивідуальної траєкторії навчання.

Перелік вибірових освітніх компонентів забезпечує поглиблення визначених програмою загальних компетентностей та набуття студентом спеціальних фахових компетентностей в галузі туристичної діяльності.

У даному каталозі пропонуються силабуси вибірових освітніх компонентів, які мають на меті посилити професійну підготовку майбутніх фахівців з туризму, а також урізноманітнити навички надання туристичних послуг. Ці освітні компоненти спрямовані на набуття навичок ефективної організації професійної діяльності, здобуття знань щодо психологічних особливостей професійної діяльності та креативного підходу до її здійснення, а також спрямовані на розвиток економічного мислення та підприємницьких навичок. Запропоновані в каталозі освітні компоненти сприяють розширенню світогляду студентів, посилюють в них креативність та розвивають творчі навички вирішення поставлених завдань.

Каталог силабусів вибірових освітніх компонентів професійної підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (ОПП «Туризм») розглянутий на засіданні Науково-методичної ради Університету та рекомендований для використання в освітньому процесі.

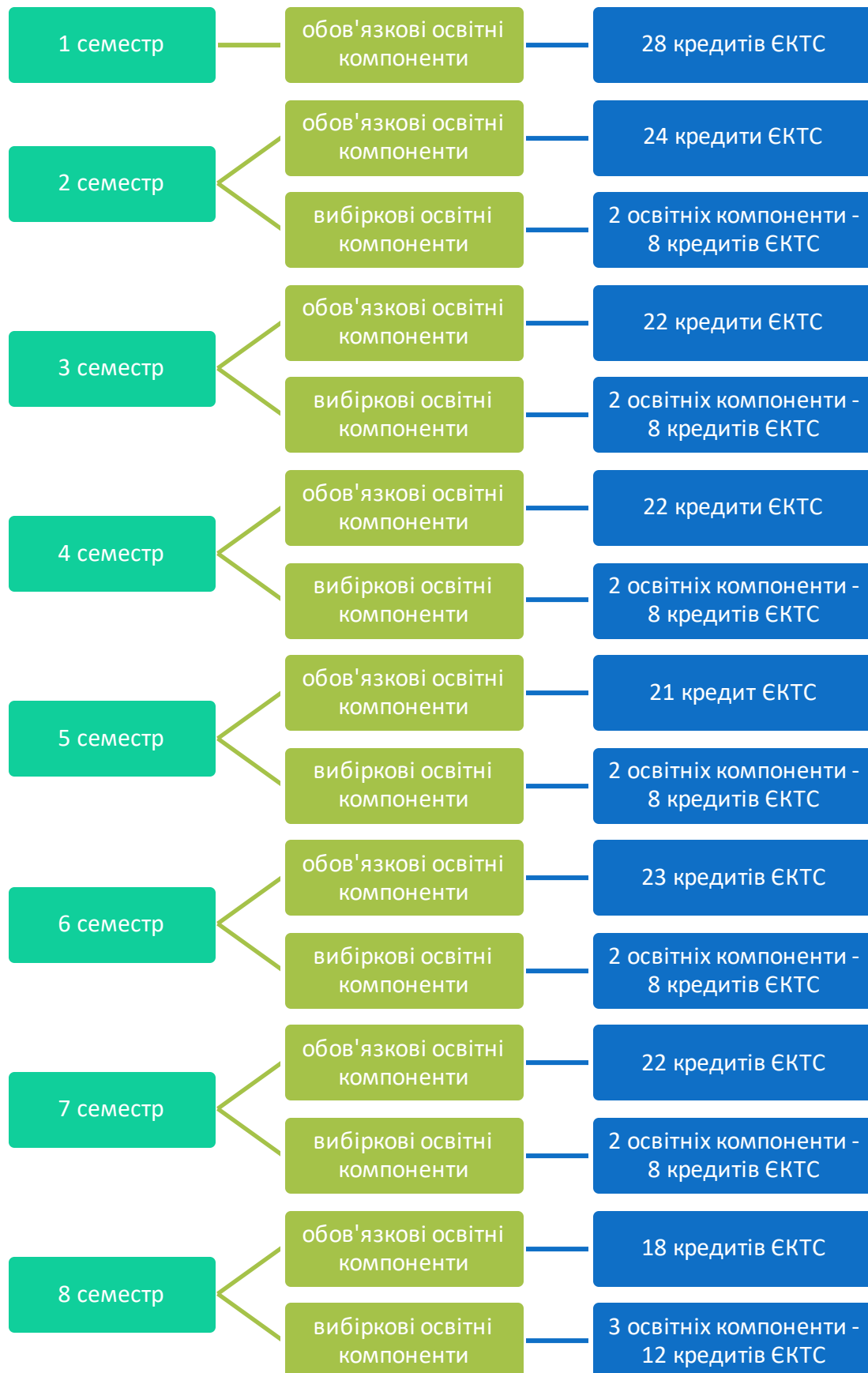
Протокол від 21.05.2026 № 9.

ЗМІСТ

ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ	2
СХЕМА ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ НАВЧАННЯ	6
КРИТЕРІЇ ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНОК ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ У НАЦІОНАЛЬНУ ШКАЛУ ТА ШКАЛУ ЄКТС	7
<i>Схема формування оцінки. Розподіл балів за різними формами контролю для навчальної дисципліни.</i>	8
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	9
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ	10
НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА.....	12
СИЛАБУСИ ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ, ЩО РЕКОМЕНДУЮТЬСЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НА ТРЕТЬОМУ РОЦІ НАВЧАННЯ	14
<i>П'ятий семестр</i>.....	14
<i>Організація ділового туризму та виставкової діяльності</i>	14
<i>Організація масових заходів</i>	23
<i>Паломницько-місіонерський туризм</i>	33
<i>Спортивний туризм</i>	41
<i>Шостий семестр</i>.....	49
<i>Реклама та PR в туризмі</i>	49
<i>Страхування в туризмі</i>	57
<i>Діловодство в туристській діяльності</i>	66
<i>Екстремальний туризм</i>	75
СИЛАБУСИ ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ, ЩО РЕКОМЕНДУЮТЬСЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НА ЧЕТВЕРТОМУ РОЦІ НАВЧАННЯ	82
<i>Сьомий семестр</i>.....	82
<i>Міжнародний бізнес</i>	82
<i>Міжнародний менеджмент</i>	93

<i>Готельна справа</i>	95
<i>Курортна справа</i>	111
<i>Лікувально-оздоровчий туризм</i>	117
<i>Доступний туризм</i>	123
Восьмий семестр	130
<i>Міжнародний маркетинг</i>	130
<i>Міжнародна економіка</i>	138
<i>Круїзний туризм</i>	147
<i>Інновації в курортному та туристичному сервісі</i>	155
<i>Сучасні системи безпеки в готельно-ресторанній справі</i>	163
<i>Корпоративна соціальна відповідальність в індустрії гостинності</i>	170
ПІСЛЯМОВА.....	178

Схема формування індивідуальної траєкторії навчання

Критерії переведення оцінок за 100-бальною шкалою у національну шкалу та шкалу ЄКТС

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою (екзамен /залік)	Оцінка за шкалою ЄКТС	Умови нарахування балів
90–100	Відмінно	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі.
83–89	Добре	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимальної.
75–82		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68–74	Задовільно	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60–67		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані деякі практичні навички роботи; частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	Незадовільно	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близькою до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою (екзамен /залік)	Оцінка за шкалою ЄКТС	Умови нарахування балів
1–34		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Схема формування оцінки. Розподіл балів за різними формами контролю для навчальної дисципліни.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ			
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль	
Аудиторна робота	Самостійна та індивідуальна робота	ЗАЛІК (З)/ ЕКЗАМЕН (Е)	
≤ 40	≤ 20		
≤ 60		≤ 40	
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК+ З ≤ 100			
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК+Е ≤ 100			
ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ			
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль	
Аудиторна робота	Самостійна та індивідуальна робота	ЗАЛІК (З)/ ЕКЗАМЕН (Е)	
≤ 20	≤ 40		
≤ 60		≤ 40	
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК+ З ≤ 100			
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК+Е ≤ 100			

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні предметної області та теми заняття.
4	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними помилками. Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні предметної області та теми заняття.
3	Теоретичні питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками.
2	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення.
1	Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Відсутність на занятті

Ці бали конвертуються у підсумкові бали за відповідним коефіцієнтом, який розраховується автоматично залежно від кількості семінарських та практичних занять. Конвертація у підсумкову кількість балів за аудиторну роботу здійснюється шляхом помноження суми балів, напрацьованих за цей вид діяльності протягом семестру, на коефіцієнт. Підсумкові бали за аудиторну роботу автоматично вираховуються впродовж всього семестру та відображаються в окремому стовпчику електронного журналу навчальної групи. Підсумок формується напередодні підсумкового контролю.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Самостійна та індивідуальна робота здобувача, що передбачена силабусом вибіркового освітнього компоненту, оцінюється науково-педагогічним працівником (денна форма здобуття освіти за 10-бальною шкалою кожний вид, заочна форма - за 20-бальною шкалою). Виконання завдань, які виносяться на самостійну та індивідуальну роботу, контролюється науково-педагогічним працівником під час консультацій, оцінювання відбувається напередодні підсумкового контролю.

Види самостійної роботи:

- *ведення конспекту;*
- *складання схем, створення діаграм та таблиць;*
- *складання списку джерел окремої теми;*
- *підготовка до понятійного диктанту;*
- *проведення досліджень в межах підготовки та написання курсових та кваліфікаційних робіт.*

Види індивідуальної роботи:

- *складання тестів;*
- *складання кросвордів;*
- *підготовка мультимедійних презентацій;*
- *підготовка есе;*
- *складання списку числових значень;*
- *вирішення комплексного практичного індивідуального завдання (КПІЗ);*
- *складання ситуаційної задачі (кейсу);*
- *обрахунок економічних показників.*

Науково-педагогічні працівники можуть нараховувати заохочувальні бали за виконання здобувачем науково-дослідної роботи. При нарахуванні заохочувальних

балів загальна сума балів за самостійну (індивідуальну) роботу не повинна перевищувати максимально допустиму (10 або 20 балів).

Види науково-дослідної роботи:

- *підготовка конкурсної наукової роботи;*
- *написання фахової наукової статті;*
- *участь в засіданнях наукового гуртка кафедри;*
- *підготовка доповідей за тематикою засідань гуртка кафедри;*
- *участь в інших науково-практичних заходах (конференціях, круглих столах, наукових семінарах; участь у вебінарах, вікторинах тощо);*
- *публікація тез доповіді;*
- *надання організаційної допомоги в проведенні засідань наукового гуртка кафедри або інших наукових заходах.*

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Відповідно до вимог розділу 3 «Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, у Вищому навчальному приватному закладі «Дніпровський гуманітарний університет» за умов проходження здобувачем вищої освіти навчання на онлайн курсах чи наявність іншого елементу неформальної освіти за тематикою, що відповідає змісту освітнього компонента, можливе визнання результатів навчання у формі зарахування (повного або часткового).

Підставою для визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є документи (свідоцтва, сертифікати) оформлені відповідно до вимог чинного законодавства у галузі освіти.

ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЗДОБУТИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ ЗДОБУВАЧА

Кількість балів	Форма діяльності та/або заняття	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для результату здобуття
10	Самостійна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси на платформах EdERA, Дія освіта, Prometheus, Coursera, платформа «Громадській контроль», онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо.
10	Індивідуальна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси на платформах EdERA, Дія освіта, Prometheus, Coursera, платформа «Громадській контроль», онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо.

5	Семінарське заняття, практичне заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття	Масові онлайн курси на платформах EdERA, Дія освіта, Prometheus, Coursera, платформа «Громадській контроль», онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо.
0	Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни		

СИЛАБУСИ ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ, ЩО РЕКОМЕНДУЮТЬСЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НА ТРЕТЬОМУ РОЦІ НАВЧАННЯ

П'ятий семестр

Організація ділового туризму та виставкової діяльності

Освітній компонент «*Організація ділового туризму і виставкової діяльності*» забезпечує формування знань про організацію ділових заходів, виставок, конференцій, форумів і професійних комунікацій у сучасному бізнес-середовищі. Вивчення курсу сприяє розумінню специфіки ділового туризму як важливого сегмента туристичної індустрії, що поєднує економічну, комунікаційну та іміджеву функції.

Освітній компонент дозволяє здобувачам вищої освіти опанувати особливості планування, організації та супроводу виставкових і ділових заходів, формує навички професійної комунікації, ділового етикету, роботи з партнерами та клієнтами, презентації туристичних і сервісних продуктів. У процесі навчання студенти набувають умінь аналізувати сучасні тенденції розвитку ділового туризму, оцінювати ефективність виставкової діяльності та застосовувати інноваційні підходи до організації професійних подій.

Необхідність вивчення освітнього компонента зумовлена зростанням ролі ділового туризму у світовій економіці, розвитком міжнародного співробітництва та потребою ринку праці у фахівцях, здатних ефективно організовувати ділові комунікації, просувати послуги та забезпечувати високий рівень сервісу в умовах сучасної індустрії гостинності.

Метою вивчення освітнього компоненту «*Організація ділового туризму і виставкової діяльності*» є набуття майбутніми фахівцями системи теоретичних знань та прикладних вмінь і навичок щодо діяльності суб'єктів ринку ділового туризму з приводу планування, організації та проведення ділових заходів, в тому числі виставкових.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. К09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 14.1 . Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК17. Здатність здійснювати комунікаційну діяльність, логічно вірно, аргументовано доводити власну думку та відстоювати власну позицію.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

СК23. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

СК24. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

СК25. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

СК28. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

СК29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

СК30. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, вміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР)**:

ПРН 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних 12 послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПРН26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: Організація туризму; Вступ до фаху; Географія туризму; Менеджмент, тощо.

Форми проведення занять: лекції, семінарські та практичні заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «*Організація ділового туризму і виставкової діяльності*» передбачений підсумковий контроль у формі заліку.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)

Курс 3 Семестр 5

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Характеристика, сутність, завдання та мета ділового туризму в Україні	15
2	Особливості обслуговування ділового сегменту споживачів туристськими підприємствами	15
3	Конференц-зали і бізнес-центри: характеристики, вимоги, обладнання	15
4	Діловий етикет. Особливості спілкування з діловими партнерами.	15
5	Мета й основні завдання виставково-ярмаркової діяльності	15
6	Особливості організації виставкової діяльності	15
7	Технологія роботи під час та після виставкових заходів.	15
8	Вітчизняний та світовий досвід організації та розвитку виставкової діяльності	15
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Тараненко О.О. Організація ділового туризму та виставкової діяльності.

Полтава : ПУЕТ, 2018. 35 с.

-
2. Покоłodна М.М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків : ХНУМГім. О. М. Бекетова, 2017. 180с.
 3. Ткаченко Т. І., Дупляк Т. П. Виставковий бізнес : монографія. Київ : КНТЕУ, 2016. 244 с.
 4. Животенко В.О., Карпенко Ю.В., Тараненко О.О. Організація туризму (Організація анімаційної діяльності): навч.-метод. посібник. Полтава : ПУЕТ, 2021. 127 с.
 5. Горіна Г.О., Бабушко С.Р. Особливості розвитку ринку туристичних послуг України під впливом COVID-19 та карантинних обмежень: монографія. Кривий Ріг : Вид. ДонНУЕТ, 2021. 135 с.

Додаткова:

1. Ефективне управління розвитком індустрії туризму та гостинності у конкурентному середовищі : колект. монограф. ; за заг. ред. В. В. Джинджояна. Дніпро : Дніпров. гум. ун-т, 2022. 245 с.
2. Александрова С. А. Детермінанти розвитку туризму : колективна монографія. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 159 с.
3. Коляда Н.М., Кочубей Т.Д., Кравченко О.О. Методологія наукових досліджень у соціальній роботі: навч. посіб. К. : ЦП Компринт, 2021. 341 с.
4. Повалій Т.Л. Івент-менеджмент: навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2021. 198 с.
5. Сазонець О.М., Сазонець І.Л. Міжнародний бізнес і логістика: понятійно-термінологічний словник. Київ, «Центр учбової літератури», 2021 р. 264 с
6. Sazonets I., Yakovlieva-Melnyk N., Salenko A. Conceptual foundations of the movement of innovative capital in conditions of priority development of the «green» economy. BIO Web Conf. Volume 84. International Scientific and Practical Conference «Development and Modern Problems of Aquaculture» (AQUACULTURE 2023). 2024.
7. Джинджоян В.В., Саленко А.С. Сазонець І.Л. Соціальні детермінанти розвитку сфери послуг в концепції формування постіндустріального суспільства». Рівне. Волин. береги, 2021 р. 208 с.
8. Dzhyndzhoian, V., Khodak, O., & Yakovleva-Melnyk, N. (2024). Activation of digitization processes and introduction of innovative tools in the field of hospitality. Challenges and Issues of Modern Science, 2, 409 -421. <https://cims.fti.dp.ua/j/article/view/180>.

9. Сазонець О.М. Туристична індустрія (Tourist industry). Охорона здоров'я та рекреація: понятійно-термінологічний словник / за ред. О.М. Вівсянника. Рівне : Волин.обереги, 2023. С. 134.

10.Сазонець О.М., Яковлева-Мельник Н.Г. Джерела фінансування безбар'єрності: вітчизняна практика та іноземний досвід. Ефективна економіка. 2025. № 5. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/issue/archive>

11.Яковлієва-Мельник Н.Г., Джинджоян В.В. Стандартизація у галузі гостинності – потреба сучасності та чинник залучення іноземних інвестицій. Системи та технології , 68 (2), 2024.182-189. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6643-2024-2-68.22>

ПОЛІТИКА КУРСУ

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням виконуваних робіт:

- ✓ *семінари/самостійна/індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60;*
- ✓ *модульна контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40).*
- ✓ *Підсумкова максимальна кількість балів – 100.*

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, підготовка рефератів). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в практичній (письмовій) роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату (обману). Відвідання занять є важливою

складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарського заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном (смартфоном), планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності **не толеруються.**

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Поняття ділового туризму.
2. Класифікація ділового туризму.
3. Значення ділового туризму.
4. Історія і сучасні тенденції ділового туризму.
5. Візити: типи, характеристика, особливості організації.
6. Політичні конференції.
7. Види і типи наукових ділових заходів.
8. Особливості організації і проведення.
9. Загальна характеристика комерційних ділових заходів.
10. Організація і проведення виставково-ярмаркових заходів.
11. Особливості організації інсентив-турів.
12. Характеристика і особливості ділових туристів.
13. Значення ділових заходів для готелів.
14. Необхідні умови, що впливають на вибір готелю.

-
15. Типи і характеристика основних закладів обслуговування ділових зустрічей.
 16. Конференц-зали: класифікація, об'ємно-планувальні рішення, типові проекти.
 17. Обладнання для ділових заходів: типи, характеристика, основні переваги й недоліки.
 18. Спілкування з іноземними партнерами.
 19. Візитні картки.
 20. Ділові подарунки.
 21. Міжнародні Business Travel асоціації і професійні спілки.
 22. Організація і просування ділового туризму в Росії.
 23. Вітчизняний досвід організацій ділового туризму.
 24. Основні визначення у виставково-ярмарковій діяльності.
 25. Предмет і зміст виставкової діяльності, мета і завдання.
 26. Місце виставки у підприємницькій діяльності.
 27. Основні принципи маркетингу.
 28. Виставки серед інструментів маркетингу.
 29. Визначення цілей участі у виставці.
 30. Прийняття рішення про участь у виставці. Вибір виставки.
 31. Виставкова діяльність як інструмент маркетингу.
 32. Маркетингові функції виставки.
 33. Роль виставкової діяльності при розробці стратегії підприємства.
 34. Формування цільової спрямованості виставкової діяльності.
 35. Інструменти комунікаційної політики підприємства
 36. Функції виставки серед інструментів маркетингу.
 37. Інструменти ціноутворення, які характерні для виставки.
 38. Роль виставки у виявленні переваг підприємства-учасника перед конкурентами щодо цінової політики.
 39. Інструменти політики розподілу (збуту), що використовуються на виставках.
 40. Роль виставок у товарній політиці підприємства.
 41. Цілі участі у виставці.
 42. Яку мету ставить перед собою відвідувач виставки?
 43. Значення маркетингового аналізу виставок за регіонами і за цільовими групами.
 44. Етапи організаційного процесу виставкового заходу.
 45. Форми участі у виставці.

-
46. Планувати строки виконання робіт з підготовки до виставки.
 47. Роль виставкового персоналу при підготовці й участі у виставці на кожному організаційному етапі.
 48. Роль каталогу виставки.
 49. Стенд як "візитна картка" підприємства.
 50. Мета роботи з клієнтами і цільовими групами після виставки.
 51. Параметри проведення аналізу ефективності участі у виставці.
 52. Основні організаційні форми виставкової діяльності.
 53. Технічне обслуговування основних та допоміжних засобів виставки: транспортне обслуговування, складське обслуговування.
 54. Розподіл експонатів: розробка плану участі у виставці, вибір об'єктів, розміщення, обслуговування та робота по закінченню виставкового процесу.
 55. Планування виставкової діяльності у просторі і часі.
 56. Перспективне планування. Оперативно-поточне планування.
 57. Управління виставковим процесом.
 58. Основні завдання стендистів на виставці.
 59. Робота стендиста виставки з відвідувачами виставок.
 60. Особливості Міжнародної виставкової діяльності.
 61. Найбільші виставкові Центри в Світі.
 62. Перспективи розвитку Міжнародної виставкової діяльності.
 63. Роль держави в організації Міжнародних виставок.

Організація масових заходів

Освітній компонент «*Організація масових заходів*» забезпечує формування знань про принципи, технології та особливості підготовки й проведення різноманітних масових подій. Вивчення курсу сприяє розумінню специфіки організації культурних, ділових, розважальних, спортивних та іміджевих заходів, що є важливою складовою сучасної індустрії подій та комунікацій.

Освітній компонент дозволяє здобувачам вищої освіти опанувати навички планування, координації та супроводу масових заходів, організації роботи з партнерами, підрядниками й аудиторією, дотримання вимог безпеки, ділового етикету та ефективної командної взаємодії. У процесі навчання студенти набувають умінь розробляти концепцію заходу, формувати сценарій, здійснювати організаційний супровід, оцінювати ефективність проведення події та використовувати сучасні комунікаційні й рекламні інструменти для її просування.

Необхідність вивчення освітнього компонента зумовлена зростанням попиту на фахівців, здатних професійно організувати масові заходи, створювати позитивний імідж організації, забезпечувати якісну взаємодію з аудиторією та ефективно працювати в умовах динамічного розвитку індустрії подій і сервісу.

Метою дисципліни «*Організація масових заходів*» є формування системного мислення та комплексу спеціальних теоретичних знань, розвитку умінь та компетенцій практичних навичок з організації проведення масових заходів та їх змістовне наповнення, функціонування відповідної інфраструктури, з метою забезпечення різних категорій населення необхідними умовами щодо різнобічного, гармонійного розвитку людини, залучення її до естетичних цінностей суспільства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. К09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 14.1 . Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК17. Здатність здійснювати комунікаційну діяльність, логічно вірно, аргументовано доводити власну думку та відстоювати власну позицію.

Спеціальні (фахові) (СК):

К18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

К19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

К22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

К23. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

К24. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

К25. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

К28. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку. К29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести

претензійну роботу. КЗО. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР)**:

ПРН 1. Знати ,розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних 12 послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративноуправлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПРН26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: Організація туризму; Вступ до фаху; Географія туризму; Менеджмент, тощо.

Форми проведення занять: лекції, практичні заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «Організація масових заходів» передбачений підсумковий контроль **у формі заліку.**

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)
 Курс 3 Семестр 5

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Поняття та види масових заходів, їх загальна характеристика	15
2	Особливості використання свят в організації масових заходів	15
3	Сценарно-режисерські основи масових заходів в туризмі	15
4	Гра як ефективна форма масових заходів в туризмі	15
5	Особливості ігрової та спортивної анімації	15
6	Особливості підготовки і розробки музичних масових заходів: анімаційних програм, організація концертів, вечорів відпочинку	15
7	Танцювальні масово-анімаційні заходи	15
8	Музичні масово-анімаційні заходи	15
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1.Кравець О. М. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 335 с.

-
2. Організація масових спортивних заходів і показових виступів: навч. посіб./ укладачі В.А. Товт, Н.В. Семаль, Е.М. Сивохоп – Ужгород: ТОВ «Бестпрінт», 2023. - 142 с
 3. Животенко В.О., Карпенко Ю.В., Тараненко О.О. Організація туризму (Організація анімаційної діяльності): навч.-метод. посібник. Полтава : ПУЕТ, 2021. 127 с.
 4. Килимистий С.М. Анімація в туризмі: навчальний посібник . Київ: ФПУ, 2017. 188 с.
 5. Горіна Г.О., Бабушко С.Р. Особливості розвитку ринку туристичних послуг України під впливом COVID-19 та карантинних обмежень: монографія. Кривий Ріг : Вид. ДонНУЕТ, 2021. 135 с.

Додаткова:

1. Александрова С. А. Детермінанти розвитку туризму : колективна монографія. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 159 с.
2. Літвінова-Головань О. Методологічна основа процесу формування готовності до анімаційної діяльності майбутніх фахівців з туризму. *EastEuropean Scientific Journal*. Warsaw, Poland, 2019. №10 (50), part 1. С.45-48. IndexCopernicus
3. Mira Nakova and Tatyana Teslenko. The role of key behavioral events in managing employee behavior at hotel-restaurant enterprises. *E3S Web of Conferences* Volume E3S Web of Conferences 538, 02006 (2024) XVI International Scientific-Practical Conference «Actual Problems of Improving Farming Productivity and Agroecology» IPFA 2024.
4. Носа, Б. Особливості організації дитячої анімації у готелях курортного типу. *Економіка та суспільство*, №29, 2021. Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-51>.
5. Яковлева-Мельник Н.Г., Дяченко Л.А. Організація анімаційної діяльності, як маркетинговий інструмент в сфері гостинності. Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України», 14-15 листопада 2023 року. Харків. С.272-274.

6. Яковлева-Мельник Н.Г., Бігун О.В. Соціально-психологічні науки в підготовці аніматорів готельно ресторанних закладів, як фахівців соціокультурного сервісу. Proceedings of the XIV International Scientific and Practical Conference «The philosophical and attitudinal underpinning of scientific methods», April 03 – 04, 2023 Lublin, Poland by the «InterSci». 93 p. P.77-80.

7. Яковлева-Мельник Н.Г., Пелехань О. А. Українські свята та фестивалі: роль в розвитку туризму. Теоретико-прикладні аспекти розвитку туризму та гостинності в умовах міжнародної економічної інтеграції : матер. Всеукр.наук.-практ. конф. (Дніпро, 16 трав. 2023 р.). Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2023. 195с. С.95-96.

8. Родінський В. О. Методичні рекомендації: Самоконтроль студентів в процесі занять фізичним вихованням і спортом. НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпропетровськ, 2020 25с.

9. Родінський В.О. Професійно-прикладна фізична підготовка майбутніх фахівців в галузі туризму та готельно-ресторанного бізнесу. Ефективне управління розвитком індустрії туризму та гостинності у конкурентному середовищі : колект. монограф. ; за заг. ред. В. В. Джинджояна. Дніпро : Дніпров. гум. ун-т, 2022. с. 129-143.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Під час викладання навчальної дисципліни «Організація масових заходів» застосовуються такі основні види контролю знань:

поточний контроль – систематично на різних навчальних заняттях впродовж семестру у формах:

- ✓ усне опитування;
- ✓ письмові контрольні експрес-роботи;
- ✓ тестовий контроль в Moodle;

підсумковий контроль – у кінці семестру після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

За рішенням викладача або кафедри нараховуються заохочувальні бали за наступні види робіт:

–за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;

–за виконання творчих завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);

–за участь у конференціях, олімпіадах, іншій науковій, методичній роботі тощо.

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: здобувачі, які пропустили семінарські заняття або лекції, мають можливість відпрацювати заборгованості під час консультацій, що проводяться викладачем, відповідно до графіку консультацій. Для отримання певної кількості балів здобувач має можливість усно відповісти на питання теми, за якою він має заборгованість або виконати індивідуальну роботу, що складається з завдань, визначених викладачем в кожному окремому випадку (в залежності від обсягу заборгованості).

Політика доброчесності. Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу є необхідність дотримання принципів політики доброчесності. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. За умов встановлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Сутність та характерні риси масових заходів, як соціального явища.
2. Види та класифікація масових заходів.
3. Заходи безпеки та охорона громадського порядку при проведенні масових заходів.
4. Свято як об'єкт наукового дослідження.
5. Свято як основа комплексної підготовки масових заходів.

-
6. Класифікація свят.
 7. Характерні риси святкових програм та рекомендації по їх проведенню.
 8. Особливості підготовки святкових програм.
 9. Специфіка діяльності дозвіллевих центрів в організації масових заходів: зарубіжний та вітчизняний досвід.
 10. Сценарій програми масових заходів: поняття, різновиди.
 11. Монтажний лист.
 12. Мізансцена програми заходу.
 13. Сценарний план.
 14. Сюжетний хід.
 15. Композиційна побудова розважальної програми заходу.
 16. Методика організації режисерсько-постановчого процесу.
 17. Які види сценаріїв доречні для туристичного підприємства?
 18. Що таке літературний сценарій?
 19. Які спеціалісти беруть участь у розробці звукоряду, відеоряду, світла?
 20. Поясніть, що таке «пролог», «епілог», «мізансцена»?
 21. Розкрийте зміст поняття «монтаж» та його прийомів.
 22. Що таке анімаційна режисура?
 23. Підходи до постановки програм, передбачені анімаційною режисурою.
 24. Розкрийте зміст етапів постановчого процесу.
 25. Особливості підготовки і розробки музичних масових заходів: анімаційних програм, організація концертів, вечорів відпочинку.
 26. Дайте визначення гри.
 27. Класифікація ігор.
 28. Які ігри відносяться до конкурсних? Рольових?
 29. Що таке ігрова програма, ігровий майданчик,
 30. технічні засоби?
 31. Поясніть термін «спортивна анімація».
 32. В чому полягає специфіка роботи спорт-аніматорів?
 33. Їх обов'язки?
 34. Які головні функції спортивної анімації?
 35. Які види рухливих ігор Ви знаєте?
 36. Які ігри можна запропонувати для виховання сили,
 37. швидкості?
 38. Методика проведення рухливих ігор.

-
39. Які види аеробіки Ви знаєте?
 40. Перерахуйте позитивні властивості аква-аеробіки.
 41. Поясніть особливості використання води для
 42. організації занять в басейні.
 43. Що таке карнавал? Чим він приваблює людей?
 44. Історія виникнення карнавалу.
 45. Бразильський карнавал.
 46. Історія карнавалу.
 47. Способи підвищення зацікавленості глядача масового свята.
 48. Дайте визначення концерту. Яке його основне завдання?
 49. Які види концертів Ви знаєте?
 50. Назвіть основні принципи організації збірного концерту.
 51. Що таке «композиція концерту»? Які її види?
 52. Перерахуйте основні прийоми монтажу концертів.
 53. Дайте визначення анімаційно-театралізованого вечора. Їх класифікація.
 54. Розкажіть про стадії розробки нових музично-танцювальних анімаційних програм.
 55. Які характеристики анімаційних програм Ви знаєте?
 56. Що необхідно зробити для підготовки дискотеки, танцювального вечора?
- Вимоги до диск-жокею.
57. Етапи роботи над конкурсно-ігровою програмою.
 58. Принципи організації анімаційної діяльності.
 59. Методи реалізації анімаційних програм.
 60. Розкрийте роль і значення гри у освітньо-виховному процесі.
 61. Які ознаки педагогічної гри?
 62. По яких напрямках відбувається реалізація ігрових ситуацій?
 63. Як розподіляються ігри за змістом, формою, часом проведення?
 64. Що таке конкурс, вікторина?
 65. У чому полягають психолого-педагогічні можливості гри?
 66. Які види психологічних ігор Ви знаєте?
 67. Поясніть особливості створення психологічної гри.
 68. Танець та його сутність..
 69. Етапи становлення танцю.
 70. Роль і значення танцю у Середні Віки та епоху Ренесансу.
 71. Розвиток танцювального мистецтва у Новий час.

-
72. Танцювальне мистецтво України. Танці «Гопак» і «Метелиця».
 73. Які сучасні форми танцювальної анімації Ви знаєте?
 74. Розкажіть історію виникнення дискотек.
 75. Хто такий ді-джей і які його обов'язки?
 76. Принципи побудови танцювальних майданчиків, приміщень дискотек.
 77. Проведіть порівняльну характеристику українських і німецьких танців.
 78. Що таке музика? Які її найважливіші особливості?
 79. Які форми музичної анімації Ви знаєте?
 80. Що таке фестиваль? Які його види?
 81. Методика проведення концерту?
 82. Салонні музичні конкурси.
 83. Запропонуйте прийоми активізації публіки під час проведення різних видів масових заходів.

Паломницько-місіонерський туризм

Паломницько-місіонерський туризм – це вид туристичної діяльності, пов'язаний із відвідуванням релігійних святинь, духовних центрів, місць поклоніння та участю у релігійних, культурно-просвітницьких або місіонерських заходах. Такий туризм поєднує пізнавальну, духовну, культурну та комунікативну складові, сприяє міжкультурному діалогу, збереженню духовної спадщини та популяризації історико-культурних цінностей різних народів.

Вивчення освітнього компонента «Паломницько-місіонерський туризм» дозволяє здобути знання про особливості організації релігійних і паломницьких подорожей, специфіку обслуговування туристів, які мають духовні та культурні потреби, а також про сучасні тенденції розвитку цього напрямку туризму у світі та в Україні. Освітній компонент сприяє формуванню навичок розроблення туристичних маршрутів, організації екскурсійного супроводу, міжкультурної комунікації, дотримання етичних і релігійних норм під час роботи з різними категоріями туристів. У процесі навчання студенти набувають умінь аналізувати туристичний потенціал релігійних об'єктів, створювати конкурентоспроможні туристичні продукти та забезпечувати якісний сервіс у сфері духовно-культурного туризму.

Мета дисципліни: формування у здобувачів комплексу теоретичних знань практичних вмінь і навичок, які дозволять їм самостійно організовувати й планувати екскурсійну діяльність в сфері релігійного туризму, розробляти та проводити екскурсії, здійснювати екскурсійне та музейне обслуговування туристично-релігійних центрів та на об'єктів паломництва в сучасній індустрії туризму.

Завдання дисципліни: основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Паломницько-місіонерський туризм» є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти з наступних питань:

- географічне розміщення найбільших релігій світу та їх течії;
- визначні сакральні пам'ятки та місця паломництва християнства, ісламу, буддизму, індуїзму;
- етапність розвитку релігійного туризму у світі та в Україні, найвідоміші центри і об'єкти релігійного туризму;

-
- тенденції та перспективи розвитку релігійного туризму в контексті сучасних глобалізаційних процесів;
 - професійна майстерність екскурсовода та шляхи її вдосконалення.

У результаті вивчення дисципліни «Паломницько-місіонерський туризм» студент повинен **знати**:

- сучасні тенденції глобальної культурної консолідації та перспективи збереження релігійного і культурного розмаїття світу;
- принципи просування спеціалізованих туристичних продуктів;
- релігії народів світу та їх взаємозв'язки із туризмом;
- цілі та напрями релігії в туризмі;
- особливості організації релігійної туристичної діяльності у світі та Україні.

вміти:

- проводити маркетингові дослідження з огляду на пріоритети релігії різних народів;
- розробляти інноваційний екскурсійний та музеєзнавчий продукт в сфері паломницько-релігійного туризму;
- реалізовувати на практиці різні форми та методи роботи з екскурсантами та музеєзнавцями;
- проводити рекламні дослідження з огляду на взаємозв'язок релігії з туризмом.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК20. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК23. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

СК31. Здатність працювати в міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості, до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК32. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР):**

ПРН 1. Знати ,розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПРН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ПРН 6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

ПРН 7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

ПРН 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття

ПРН 23. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН 24. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Форми проведення занять: лекції, семінарські заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компонента «Паломницько-місіонерський туризм» передбачений підсумковий контроль у **формі заліку**.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)
 Курс 3 Семестр 5

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Паломництво і місіонерство та релігійний туризм як об'єкт вивчення та навчальна дисципліна.	15
2	Розвиток паломницько-місіонерського туризму у світі	15
3	Суть, функції та типи релігій	15
4	Місіонерство і паломництво у християнстві	15
5	Місіонерство і паломництво в іудаїзмі	15
6	Місіонерство і паломництво в буддизмі та індуїзмі	15
7	Місіонерство і паломництво в ісламі	15
8	Місіонерство і паломництво в Україні	15
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Спеціалізований туризм : підручник / А. А. Мазаракі, Т. І. Ткаченко, Т. П. Дупляк, С. В. Хлоп'як, Н. А. Опанасюк, В. Г. Жученко, О. В. Гладкий, С. С. Кравцов, А. Ю. Єременко, І. В. Калачова, Ю. Б. Забалдіна, Г. І. Михайліченко, Н. І. Ведмідь, А. М. Хахлюк; ред.: А. А. Мазаракі; Державний торговельно-економічний університет. - Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. 575с.
2. Кузик С.П. Релігійно-паломницький туризм / Географія туризму - http://pidruchniki.ws/1842112043764/turizm/religiyno-palomnitskiy_turizm
3. Мальська М.П. Релігійний туризм / Міжнародний туризм і сфера послуг - http://pidruchniki.ws/17910211/turizm/religiyniy_turizm

Додаткова:

1. Маркіна М.І., Огородник В.В. Релігійно-паломницький туризм як перспективний напрям повоєнного українського туризму. Матеріали Міжнародного туристичного форуму «Туризм в Україні: виклики та відновлення» (м. Київ, 21-22 березня 2023 р.) К.: КНЕУ, 2023. 337 с. С.145-148.
2. Паломницький туризм : Конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм» денної та заочної форм навчання // уклад. Ю. Є. Дащук. Луцьк : Луцький НТУ, 2014. 56 с.
3. Панченко С.А. Релігійний туризм в Україні: стан, потенціал, перспективи / С.А. Панченко. Київ : Автограф, 2019. 163 с.
4. Патійчук В. Функціональні особливості організації релігійно-паломницьких турів. *Науковий вісник Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки*. 2015. № 15. С. 24-31.
5. Опря Б. О. Релігійний туризм: навчально-методичний посібник для студентів 4 курсу природничо-економічного факультету спеціальностей 241 Готельно-ресторанна справа та 242 Туризм. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2022. 154 с.
6. Історія православної педагогіки та педагогічна майстерність : навчальний посібник / за ред. Т. В. Тесленко; Дніпровська духовна семінарія, Х.: Мачулін. Харків. 2018. 476 с.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням виконуваних робіт:

- ✓ семінарські/самостійна/індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60;
- ✓ модульна контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40).
- ✓ Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів практичних робіт (підготовка презентацій, підготовка рефератів). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в практичній (письмовій) роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагиату (обману). Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час

практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном (смартфоном), планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності **не толеруються**.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Релігійний туризм і паломництво в православних республіках СНД
2. Релігійний туризм і паломництво в країнах Європи.
3. Релігійний туризм і паломництво в Північній Америці.
4. Релігійний туризм і паломництво в Латинській Америці.
5. Релігійний туризм і паломництво в Північній Африці.
6. Релігійний туризм і паломництво в Східній Африці.
7. Релігійний туризм і паломництво в Західній Африці.
8. Релігійний туризм і паломництво в Західній Азії (іслам і анклав християнства і іудаїзму).
9. Релігійний туризм і паломництво в Південній Азії (індуїзм, буддизм, сикхізм, джайнізм).
10. Релігійний туризм і паломництво в Південно-Східній Азії (буддизм, іслам і анклав індуїзму).
11. Релігійний туризм і паломництво в Східній Азії (буддизм, конфуціанство і синтоїзм).
12. Релігійний туризм і паломництво в Середній Азії (Тибет), де домінують іслам і ламаїзм, релігія бон.
13. Релігійний туризм і паломництво в Центральній Азії (буддизм і окремі анклав ісламу).
Релігійний туризм і паломництво в Європі
14. Релігійний туризм в країнах поширення католицизму.
15. Релігійний туризм в країнах поширення протестантизму.
16. Об'єкти релігійного туризму і паломництва в Україні.
17. Об'єкти релігійного туризму і паломництва на Закарпатті.
18. Паломництво як духовний феномен.
19. Місце релігійного туризму в індустрії туризму.

-
20. Сучасні релігії та віровчення світу.
 21. Особливості організації релігійного туру.
 22. Розвиток релігійного туризму в Україні.
 23. Розвиток релігійного туризму на Закарпатті.
 24. Культ святих і його роль у розвитку релігійного туризму та паломництва.
 25. Філософський аспект релігійного туризму.
 26. Зародження та розвиток подорожей з релігійною метою у світі.
 27. Нормативно-правове забезпечення діяльності в галузі релігійного туризму в Україні.
 28. Місіонерство як духовний феномен.
 29. Особливості організації релігійних турів в Україні.
 30. Зародження та розвиток подорожей з релігійною метою в Україні.

Спортивний туризм

Спортивний туризм – це вид туристичної діяльності, що поєднує активний відпочинок, фізичну активність, подорожі та подолання природних або спеціально створених маршрутів різного рівня складності. Він сприяє зміцненню здоров'я, розвитку витривалості, командної взаємодії та популяризації активного способу життя. Вивчення освітнього компонента «Спортивний туризм» забезпечує знання про організацію спортивно-туристичних маршрутів, техніку безпеки, особливості проведення активних турів і сучасні тенденції розвитку активного туризму.

У процесі навчання студенти набувають навичок планування туристичних походів, організації спортивно-масових заходів, оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу територій та забезпечення безпечного й якісного туристичного обслуговування.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Спортивний туризм» є оволодіння комплексом теоретичних знань та практичних навичок щодо розробки, організації, підготовки та проведення спортивного походу з особами різного віку і різного ступеню фізичної підготовки в різних регіонах країни; організації відвідування спортивних змагань різного рівня, популяризації активного відпочинку та екстремальних видів туризму.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. К09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 14.1 . Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК17. Здатність здійснювати комунікаційну діяльність, логічно вірно, аргументовано доводити власну думку та відстоювати власну позицію.

Спеціальні (фахові) (СК):

ЗК18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ЗК19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

К22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

ЗК23. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

ЗК24. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

ЗК25. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

ЗК28. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку. К29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

ЗК30. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні програмні результати навчання (ПР):

ПРН 1. Знати ,розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 9. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних 12 послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративноуправлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПРН26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки):

Вивчення навчальної дисципліни «Спортивний туризм» здійснюється після засвоєння здобувачами знань з навчальних дисциплін «Екологія», «Географія туризму», «Рекреаційна географія», «Основи туризмознавства», «Організація туристичних подорожей», «Туристичні ресурси».

Форми проведення занять: лекції, практичні заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «*Спортивний туризм*» передбачений підсумковий контроль у **формі заліку**.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)

Курс 3 Семестр 5

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Вступ до курсу. Основні поняття та визначення в спортивному туризмі	15
2	Організаційно-правові основи спортивного туризму в Україні	15
3	Види спортивного туризму, їх особливості та характеристика	15
4	Організація і проведення туристських походів	15
5	Харчування в походах	15
6	Тактика проведення туристської подорожі	15
7	Методи і способи орієнтування в походах	15
8	Перша долікарська допомога	15
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Спортивні види туризму: навч. посібник / уклад. Лясота Т.І., Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 181 с
2. Блистів Т. В. Теорія і практика туристичних походів: навч. посіб. / Горбацьо І. І., Нужний О. В. Л. : НВФ « Українські технології», 2016. 132с.

3. Грабовський Ю. А. Спортивний туризм: навч. посібник. Тернопіль : ТНПУ, 2017. 302 с.

4. Щур Ю. В. Спортивно-оздоровчий туризм: навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2013. - 232 с.

Додаткова:

1. Ляшенко Д. О. Картографія з основами топографії: навч. пос. для вищ. навч. закл. К.: Наукова думка, 2018. 184 с.

2. Остапчук В. В. Підготовка і проведення туристського походу: навч. посібник. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 89 с.

3. Серебрій В. Походи вихідного дня як форма оздоровчого туризму. Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди: науково-теоретичний збірник. Переяслав-Хмельницький: ПЦ «Ризографіка», 2015. С. 138-148.

4. Родинський В.О. Рішення проблем глобального урбанізму в контексті розвитку культури та туризму / Тесленко Т. В. (тези доп.) // Міжнародна науково-практична конференція «Наука як базис розвитку сучасних країн» /Slovensko, Universitatea de Vest «Vasile Goldiș» din Arad, România, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, România, Association of International Educational and Scientific Cooperation, Ukraine, for research and teaching staff of Ukrainian universities on January 27-28, 2022 in Bratislava, Slovakia. С.101-104.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Під час викладання навчальної дисципліни «Спортивний туризм» застосовуються такі основні види контролю знань:

поточний контроль – систематично на різних навчальних заняттях впродовж семестру у формах:

- усне опитування;
- письмові контрольні експрес-роботи;
- тестовий контроль;

підсумковий контроль – у кінці семестру після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

За рішенням викладача або кафедри нараховуються заохочувальні бали за наступні види робіт:

- *за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;*
- *за виконання творчих завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);*
- *за участь у конференціях, олімпіадах, спортивних змаганнях, іншій науковій та спортивній роботі.*

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: здобувачі, які пропустили практичні заняття або лекції, мають можливість відпрацювати заборгованості під час консультацій, що проводяться викладачем, відповідно до графіку консультацій. Для отримання певної кількості балів здобувач має можливість усно відповісти на питання теми, за якою він має заборгованість або виконати індивідуальну роботу, що складається з завдань, визначених викладачем в кожному окремому випадку (в залежності від обсягу заборгованості).

Політика доброчесності. Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу є необхідність дотримання принципів політики доброчесності. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку встановлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Туризм як явище громадського життя. Характеристика основних документів, що регламентують спортивний туризм учнівської та студентської молоді.
2. Класифікація спортивного туризму. Класифікація походів
3. Вимоги до керівника туристської групи, його обов'язки.
4. Комплектування туристської групи. Вимоги до учасників туристських походів різної складності, їх права та обов'язки.
5. Розробка маршруту походу. Розробка плану-графіка походу.
6. Лінійна, кільцева і радіальна схеми побудови маршруту.
7. Розробка Запасних та аварійних варіантів маршруту походу.
8. Зміст та оформлення маршрутних документів для походів різної складності.
9. Адміністративно-господарська інструментовка туристської групи.
10. Характеристика роботи по адміністративно-господарським посадам протягом туристського циклу.
11. Краєзнавча інструментовка туристської групи.
12. Характеристика роботи по краєзнавчим посадам протягом туристського циклу.
13. Маршрутні документи.
14. Фінансове забезпечення туристського походу. Кошторис походу.
15. Групове спорядження для багатоденних походів: характеристика, особливості, підготовка, використання.
16. Індивідуальне спорядження для багатоденних походів: характеристика, особливості, підготовка, використання.
17. Організація харчування у багатоденних походах: вимоги до упорядкування меню.
18. Медичне забезпечення туристського походу.
19. Надання першої допомоги в походах при травмах.
20. Надання першої допомоги при захворюваннях, можливих у походах.
20. Фізична підготовка туристів.
21. Тактика руху групи на маршруті. Техніка подолання природних перешкод в ступеневих походах.
22. Орієнтування на місцевості в поході. Визначення сторін горизонту за природними ознаками.

-
23. Організація біваку, бівачні роботи. Типи багать.
 24. Організація дозвілля юних туристів в поході.
 25. Безпека життєдіяльності в процесі підготовки та проведення туристських походів.
 26. Підведення підсумків походу. Звіт про подорож. Першість на кращу туристську подорож.
 27. Гірський туризм. Особливості проведення походів з гірського туризму.
 28. Водний туризм. Особливості проведення походів з водного туризму.
 29. Лижний туризм. Особливості проведення походів з лижного туризму.
 30. Велосипедний туризм. Особливості проведення походів з велосипедного туризму.

Реклама та PR в туризмі

Реклама та PR у туризмі є важливими складовими розвитку туристичної індустрії, оскільки забезпечують просування туристичних послуг, формування позитивного іміджу туристичних підприємств і територій, а також ефективну комунікацію зі споживачами. Використання сучасних рекламних та PR-технологій сприяє підвищенню конкурентоспроможності туристичного продукту й залученню нових цільових аудиторій.

Вивчення освітнього компонента «Реклама та PR в туризмі» забезпечує знання про основи маркетингових комунікацій, брендинг, медіапросування та особливості рекламної діяльності у сфері туризму. У процесі навчання студенти набувають навичок розроблення рекламних кампаній, створення туристичного іміджу, організації PR-заходів, роботи з медіа та цифровими комунікаціями, що є важливими для успішної професійної діяльності в сучасній туристичній індустрії.

Метою освітнього компоненту «Реклама та PR в туризмі» є формування у студентів системного розуміння ролі реклами і PR у розвитку туристичного бізнесу з урахуванням принципів толерантності та поваги до мультикультурності та соціальної різноманітності у комунікаціях.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.*
- ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.*
- ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. К09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.*
- ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.*
- ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.*
- ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.*
- ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.*
- ЗК 14.1 . Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.*
- ЗК17. Здатність здійснювати комунікаційну діяльність, логічно вірно, аргументовано доводити власну думку та відстоювати власну позицію.*

Спеціальні (фахові) (СК):

- СК18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.*
- СК19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.*
- СК22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів*
- СК23. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).*
- СК24. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.*
- СК25. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.*
- СК28. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку. К29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу. К30. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.*

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР):**

- ПРН 1. Знати ,розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПРН26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: «Менеджмент»; «Маркетинг»; «Право»

Форми проведення занять: *лекції, семінарські заняття.*

Методи навчання: проблемна лекція, лекція-бесіда; лекція-дискусія; лекція-демонстрація. Методи, спрямовані на закріплення здобутих знань та напрацювання навичок використання їх на практиці: дискусія, семінар-обговорення, проблемний семінар, завдання до самостійної та індивідуальної роботи.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «Реклама та PR в туризмі» передбачений підсумковий контроль **у формі заліку.**

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)

Курс 3 Семестр 6

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Сутність реклами й рекламної діяльності. Ринок рекламних послуг. Ініціалізація понять.	20
2	Законодавчі норми України та міжнародні стандарти реклами.	20
3	Створення рекламної продукції: цільова аудиторія та креативні стратегії.	20
4	Паблік релейшнз у сфері туризму.	20
5	IPR-практики та CSR у туризмі	20
6	Практикум: соціальна рекламно-інформаційна кампанія	20
	Разом	120
	Форма підсумкового контролю	залік

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Санакоева Н., Березенко В. Теорія і практика реклами. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 111 с.
2. Санакоева Н., Березенко В. Теорія і практика ПР. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 176 с.
3. Цвілій С.М., Кукліна Т.С., Зайцева В.М. Маркетинг в готельно-ресторанному господарстві : навчальний посібник. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. 260 с.
4. Практика і перспективи розвитку індустрії гостинності України: монографія / за заг. редакцією д. е. н., професора Б. М. Мізюка. Львів : ЛТЕУ, 2019. 199 с.

5. Сазонець І.Л., Вівсянник О.М., Баб'як О.В., Бурачик А.І. Курортна справа. Навчальний посібник. Рівне: Волин. береги, 2024. 300 с.

Додаткова:

1. Вівсянник О.М., Сазонець І.Л. Формування безбар'єрного простору в санаторно-курортних закладах на основі реалізації принципів охорони здоров'я. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 3. – URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/3230>.
2. Комбіноване використання брендингу та маркетингових досліджень URL: <http://journalib.Univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1412> (дата звернення: 12.06.2024 р.).
3. Організація готельного господарства: навч.-метод. посіб. / О.І. Коркуна та ін. Львів: Добра справа, 2019. 224 с.
4. Сазонець І.Л. Сазонець О.М. Управління проектами та ризиками в туризмі : навч. посіб. Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2023. 220 с.
5. Сазонець О.М., Сазонець І.Л. Міжнародний бізнес і логістика : понятійно-термінологічний словник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 288 с.
6. Сазонець О.М., Тесленко Т.В., Гакова М.В., Лучанська Ю.Г. Економіка гостинності : понятійно-термінологічний словник. Київ : Вид-во «Каравелла», 2024. 168 с.
7. Санакоєва Н., Березенко В., Доценко К., Кудінов І., Іванець Т. Формування мотиваційного дискурсу особистості засобами соціальної реклами Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2017. №4 (32). С. 216–223. URL :http://nbuv.gov.ua/UJRN/drsk_2017_4_41
8. Санакоєва Н.Д., Закарлюка М.П. Спонсорство як рекламно-комунікативна технологія у медіахолдингу Starlightmedia. Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації. 2016. №4. С. 124 – 128.
9. Санакоєва Н.Д., Куш С.Г. Транснаціональний медіабренд «FORBES»: позиціонування та специфіка реклами у «FORBES Україна». Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2016. № 4. С.129 – 133.
10. Яковлева-Мельник Н.Г. Інноваційний іноземний капітал та інновації у сфері гостинності – запорука розвитку української економіки. Sustainable Socio-Economic Development Journal, 1(1). 2023.1(1).С.13-20.

11. Dzhyndzhoian V., Khodak O., Yakovlieva-Melnyk N. Innovative approaches to strategic management of analytical studies and forecasting of the activities of hotel and restaurant business enterprises. 2024. XVI International Scientific-Practical Conference «Actual Problems of Improving Farming Productivity and Agroecology» (IPFA 2024). DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202453802002>

12. Sazonets I., Yakovlieva-Melnyk N., Salenko A. Conceptual foundations of the movement of innovative capital in conditions of priority development of the “green” economy. BIO Web Conf. Volume 84. International Scientific and Practical Conference «Development and Modern Problems of Aquaculture» 2024. <https://doi.org/10.1051/bioconf/20248401033>.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням виконуваних робіт:

- ✓ семінари/самостійна/індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60;
- ✓ модульна контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40).
- ✓ Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, підготовка рефератів). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

Академічна добросовісність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недобросовісності. Виявлення ознак академічної недобросовісності в практичній (письмовій) роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату (обману). Відвідання занять є важливою

складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарського заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном (смартфоном), планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності **не толеруються**.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Реклама як соціально-комунікаційний феномен: сутність, структура та функції.
2. Комунікаційний і соціокультурний підходи до аналізу реклами.
3. Класифікація реклами за каналами, цілями та способами впливу.
4. ATL-, BTL-, TTL-реклама та digital-комунікації: відмінності й приклади.
5. Інклюзивна реклама: поняття, принципи та приклади українських і світових кампаній.
6. Види регулювання рекламної діяльності в Україні та на міжнародному рівні.
7. Закон України «Про рекламу»: структура, принципи та основні вимоги.
8. Поняття «реклама», «соціальна реклама», «політична реклама» відповідно до законодавства України.
9. Дискримінаційна реклама: ознаки, форми та приклади.

10.Етичні принципи реклами та роль реклами у формуванні культури толерантності.

11.Цільова аудиторія реклами: типологія та психологічні характеристики.

12.Теорія поколінь (BB, X, Y, Z, Alpha) та специфіка сприйняття реклами.

13.Фірмовий стиль як елемент корпоративної ідентичності.

14.Основні елементи фірмового стилю та їх роль у рекламній комунікації.

15.Творчі рекламні стратегії: сутність і типологія.

16.Раціоналістичні рекламні стратегії: родова, позиціонування, УТП, переваг.

17.Проекційні рекламні стратегії: афективна, іміджева, стратегія резонансу.

18.Паблік релейшнз як інструмент формування іміджу та репутації бізнесу.

19.Види PR: корпоративний, подієвий, кризовий, digital.

20.Особливості PR у туристичній сфері.

21.Інклюзивні PR-практики як складник сучасних комунікацій у туристичному бізнесі.

22.Корпоративна соціальна відповідальність (CSR): сутність і напрями реалізації.

23.CSR-комунікації у туристичній сфері.

24.Інклюзивні PR-інструменти у туристичному бізнесі: мова, візуальні образи, канали комунікації.

25.Роль PR у формуванні іміджу соціально відповідального та інклюзивного туристичного бізнесу.

26.Соціальна та інклюзивна реклама: поняття та відмінності.

27.Етапи створення соціальної рекламно-інформаційної кампанії.

28.Креативна ідея та ключове повідомлення соціальної або PR-кампанії.

29.Оцінювання ефективності рекламних і PR-кампаній: соціальний вплив і KPI.

30.Значення реклами та PR як інструментів соціальних змін у туристичній сфері.

Страховання в туризмі

Страховання в туризмі забезпечує захист життя, здоров'я, майна та фінансових інтересів туристів під час подорожей. Воно сприяє підвищенню рівня безпеки туристичних послуг, мінімізації ризиків і гарантуванню соціального захисту учасників туристичного процесу в разі непередбачуваних ситуацій.

Вивчення освітнього компонента «*Страховання в туризмі*» забезпечує знання про види туристичного страхування, особливості страхових послуг, правові засади страхового захисту туристів та механізми взаємодії туристичних підприємств зі страховими компаніями.

У процесі навчання студенти набувають навичок оформлення страхових документів, оцінювання ризиків у туристичній діяльності, консультування клієнтів щодо страхових послуг та організації безпечного туристичного обслуговування відповідно до сучасних вимог туристичної індустрії.

Метою вивчення навчальної дисципліни «*Страховання в туризмі*» формування у здобувачів вищої освіти системи знань про сутність, види та особливості страхування у туристичній діяльності, а також набуття практичних навичок щодо організації страхового захисту туристів, оцінювання ризиків і забезпечення безпеки туристичних послуг відповідно до сучасних вимог туристичної індустрії.

Основними завданнями вивчення дисципліни «*Страховання в туризмі*» є:

- формування знань про сутність, функції та види страхування у сфері туристичної діяльності;
- вивчення особливостей організації страхового захисту туристів та суб'єктів туристичної діяльності;
- ознайомлення з нормативно-правовими засадами страхової діяльності та функціонування страхового ринку;
- опанування основ особистого, медичного, майнового страхування та страхування відповідальності в туризмі;
- формування навичок оцінювання ризиків у туристичній діяльності та вибору оптимальних страхових послуг;
- набуття вмінь оформлення страхових документів і взаємодії зі страховими компаніями;
- розвиток здатності аналізувати ринок страхових послуг та оцінювати надійність страхових компаній;
- формування професійних компетентностей щодо забезпечення безпеки та якості туристичного обслуговування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК 04. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 17. Здатність здійснювати комунікаційну діяльність, логічно вірно, аргументовано доводити власну думку та відстоювати власну позицію.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК 22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму і цілому та окремих його форм і видів.

К26. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

К28. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

К29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести презентаційну роботу.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР)**:

ПРН 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів

ПРН8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Страховання в туризмі» здійснюється після засвоєння здобувачами вищої освіти знань з навчальних дисциплін «Фінанси, гроші та кредит» «Аналіз діяльності підприємств туристичної галузі», «Економіка туристичного підприємства», «Маркетинг у туризмі», «Менеджмент у туризмі».

Форми проведення занять: лекції, семінарські заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «*Страховання в туризмі*» передбачений підсумковий контроль у **формі заліку**.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)
Курс 3 Семестр 6

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Сутність, принципи і роль страхування у сфері туризму	15
2	Класифікація страхування	15
3	Страховання туристичних ризиків та їх оцінка	15
4	Ринок страхування у сфері туризму	15

5	Страхова компанія як суб'єкт міжнародного страхового ринку. Юридичні основи міжнародних страхових відносин	15
6	Особисте страхування туристів	15
7	Майнове страхування туристів і туристичних підприємств	15
8	Страхування відповідальності в туристичній діяльності. Співстрахування і перестраховування у сфері туризму	15
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Гаталяк О. М., Стецький В. В. Страхування у туризмі: навч. посібн. Львів : ЛНУ ім. Ів. Франка, 2020. 114 с.
2. Про страхування : Закон України від 07 березня 1996 року No 85/96-ВР (редакція від 01.08.2021, підстава – 1591-ІХ). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#Text>
3. Про туризм : Закон України від 15 вересня 1995 року No 324/95-ВР (редакція від 16.10.2020, підстава – 124-ІХ). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text>
4. Гаталяк О.М., Стецький В.В. Страхування у туризмі : навч. посібн. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 114 с.
5. Кирилюк І. М., Чвертко Л. А. Безпекові аспекти розвитку туризму в умовах пандемії COVID-19. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2021. Вип 17. Т. 2. С. 178–189. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.17.178-189>.
6. Ярош В.В. Перспективи розвитку страхування туристів в Україні. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/319.pdf>
7. Правове регулювання туристичної діяльності : навч. посіб. Укладачі : О.Д. Король, Т.Д. Скутар, Н.П. Аніпко, О.В. Руденко. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2022. 232 с. URL : <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6351>

8. Живко, З., Лелюк, Н., Родченко, С. (2021). Управління безпекою туристичної галузі в умовах пандемії covid-19. Економіка та суспільство, (31).
<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/736/708>

Додаткова:

1. Ходак О.В. Дослідження впливу COVID-19 на індустрію туризму. Теоретико-прикладні аспекти розвитку індустрії гостинності, туризму, виробництва в умовах міжнародної економічної інтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 20 травня 2021 р. Дніпро: ДГУ, 2021. с. 147-150

2. Ходак О.В. Сучасні перспективи туристичного страхування. Управління розвитком туризму та готельно-ресторанного бізнесу у циркуляційній економіці: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (18 травня 2021 р.) Луцьк, 2021 р. с. 268-270

3. Бугіль С.Я. Економічна безпека в системі сталого функціонування туристичного підприємства. Economic security: state, cluster, enterprise: International scientific conference (December 25-26, 202/ Lisbon, Portugal). Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2020. 148 pages. P.15-19.

4. Безугла В. О. Соціальне страхування: навчальний посібник. Київ, 2019. 368 с.

5. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.

6. Михайлова, Н. В., Карцева, В. В. Особливості страхування відповідальності в туристичному бізнесі. Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія: Економічні науки, 2014 №2. С. 57-60.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Під час викладання навчальної дисципліни «Страхування в туризмі» застосовуються такі основні види контролю знань:

- ✓ *поточне опитування – впродовж всього семестру;*
- ✓ *експрес-контрольні роботи;*
- ✓ *презентації результатів виконаних завдань та досліджень;*

-
- ✓ підсумковий контроль - у кінці семестру після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

За рішенням викладача або кафедри нараховуються заохочувальні бали за наступні види робіт:

- ✓ за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;
- ✓ за виконання завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);
- ✓ за участь у конференціях, олімпіадах, іншій науковій, методичній роботі тощо.

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: здобувачі, які пропустили практичні заняття або лекції, мають можливість відпрацювати заборгованості під час консультацій, що проводяться викладачем, відповідно до графіку консультацій. Для отримання певної кількості балів здобувач має можливість усно відповісти на питання теми, за якою він має заборгованість або виконати індивідуальну роботу, що складається з завдань, визначених викладачем в кожному окремому випадку (в залежності від обсягу заборгованості).

Поточна атестація зі змістового модулю 1 проводиться після вивчення теми № 4 у вигляді контрольної роботи (теми 1-4).

Підсумковий контроль по змістовому модулю 2 проводиться після вивчення теми № 8 у вигляді контрольної роботи (теми 5-8).

Для навчальної дисципліни «Страшування в туризмі» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають:

- ✓ поточне опитування;
- ✓ залікове модульне тестування та опитування;
- ✓ презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- ✓ оцінювання результатів комплексно-практичного індивідуального завдання;
- ✓ студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ✓ залік;
- ✓ інші види індивідуальних та групових завдань.

Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком або мають академічні заборгованості за іншими (підтвердженими документально) обставинами передбачено окремий вид роботи.

Комплексно-практичне індивідуальне завдання (КПІЗ) – це вид індивідуальної позааудиторної роботи студента, яку студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом. Формою контролю індивідуальної роботи студента є перевірка виконання завдання у формі підготовлених тез доповіді для участі у будь-якій науково-практичній конференції, круглому столі, семінарі і.т.ін.

Мета КПІЗ: самостійне опрацювання програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи з підготовки наукової доповіді.

Вимоги до КПІЗ: КПІЗ виконується у формі письмової роботи, яка полягає у підготовці наукового матеріалу. Працюючи індивідуально студенти повинні продемонструвати вміння правильно застосовувати теоретичний матеріал на практиці. До роботи можуть бути долучені ксерокопії основних наукових публікацій за темою КПІЗ. КПІЗ є одним із додаткових робіт залікового модулю, тому оцінюється і впливає на загальну (підсумкову) оцінку. Завершене КПІЗ подається у роздрукованому та електронному варіантах викладачу, який читає лекційний курс та приймає залік з даної дисципліни не пізніше, ніж за 2 тижні до дня заліку. Максимальна кількість балів за таку роботу – 20.

Політика доброчесності. Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу, враховується необхідність дотримання принципів політики доброчесності. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

У випадку встановлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Соціально-економічна сутність, функції, принципи страхування.
2. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту.
3. Системи страхового забезпечення.
4. Способи здійснення страхування.
5. Поняття класифікації страхування, її наукове та практичне значення. Основні критерії класифікації у страхуванні.
6. Класифікація за економічними ознаками.
7. Класифікація за юридичними ознаками.
8. Економічна сутність ризику. Класифікація ризиків.
9. Управління ризиками у страхуванні.
10. Страховий тариф. Визначення тарифів та їх структури.
11. Поняття страхового ринку, його загальна характеристика. Суб'єкти страхового ринку. Страховий ринок України та тенденції його розвитку.
12. Організаційна структура страхового ринку.
13. Діяльність посередників: страхових агентів і брокерів на страховому ринку.
14. Види страхових компаній і порядок їх створення.
15. Організаційна структура страхової компанії. Органи управління страховою компанією та їх функції.
16. Організаційні форми страхової діяльності. Об'єднання страховиків і їх функції.
17. Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності.
18. Реєстрація та ліцензування страховиків, контроль за їх діяльністю.
19. Система державного нагляду за страховою діяльністю в Україні.
20. Єдиний державний реєстр страховиків (перестраховиків) України.
21. Правила страхування.
22. Договір страхування: структура, порядок їх підготовки й укладання. Права і обов'язки сторін страхового договору. Врегулювання відносин сторін страхового договору.
23. Сутність, особливості проведення та класифікація особистого страхування.
24. Страхування життя.
25. Страхування від нещасних випадків.
26. Медичне страхування.
27. Страхування громадян, які виїжджають за кордон. Асистанс.

-
28. Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти і об'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.
 29. Страхування автотранспортних засобів. Страхування вантажів.
 30. Страхування майна підприємств та домашнього майна громадян.
 31. Страхування відповідальності та його види.
 32. Страхування відповідальності власників автотранспортних засобів.
 33. Необхідність і сутність перестрахування.
 34. Методи проведення перестрахування. Форми проведення перестраховальних операцій.
 35. Співстрахування і механізм його застосування.
 36. Складові доходів страховика. Доходи страховика від страхової діяльності.
 37. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів.
 38. Витрати страховика: їх складові та економічний зміст.
 39. Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності.
 40. Порядок та особливості оподаткування страхової діяльності.
 41. Поняття фінансової надійності страховика та її ознаки.
 42. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення.
 43. Страхові резерви: види, порядок утворення та використання.

Діловодство в туристській діяльності

Вивчення освітнього компонента «Діловодство в туристській діяльності» забезпечує формування знань про організацію документообігу, правила ведення службової документації та особливості інформаційного забезпечення діяльності туристичних підприємств. Ефективне ведення документації є необхідною умовою якісного управління туристичними процесами, взаємодії з клієнтами, партнерами та державними установами.

Освітній компонент сприяє набуттю навичок складання, оформлення та ведення організаційно-розпорядчих, договірних, фінансових і туристичних документів відповідно до чинних вимог діловодства та професійної етики. У процесі навчання студенти опановують основи електронного документообігу, ділового листування, роботи з інформаційними ресурсами та організації ділової комунікації у сфері туризму.

Метою вивчення освітнього компоненту «Діловодство у туристичній діяльності» є формування у здобувачів вищої освіти системи знань і практичних навичок щодо організації та ведення документаційного забезпечення туристичної діяльності, оформлення службових і туристичних документів, здійснення ділової комунікації та використання сучасних засобів документообігу відповідно до вимог професійної діяльності у сфері туризму.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК32. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР):**

ПРН 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття

ПРН 23. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН 24. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: вивчення наступних дисциплін – «Українська мова професійного спрямування», «Організація туризму», «Вступ до фаху», «Правове регулювання туристичної діяльності», «Менеджмент».

Форми проведення занять: лекції, семінарські та практичні заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «*Діловодство у туристичній діяльності*» передбачений підсумковий контроль у **формі заліку.**

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)

Курс 3 Семестр 6

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Поняття про діловодство. Діловодство як наука та складова управлінської діяльності. Історія становлення та розвитку діловодства.	15
2	Ділове листування в підприємствах туризму. Нормативна база діяльності в туристичній галузі в Україні.	15
3	Документ як засіб реалізації функцій управлінської діяльності: поняття, класифікація. Роль документів у діяльності підприємств. Вхідна і вихідна документація туристичних агентств.	15
4	Текст документа як найважливіший реквізит документа. Підготовка організаційно - розпорядчої та довідково-інформаційної документації.	15
5	Складові елементи документа. Документи з особового складу.	15
6	Організація документообігу, засади систематизації та зберігання документів	15
7	Документальне оформлення договірних відносин у підприємствах туристичного бізнесу. Обліково-фінансові документи. Документаційне забезпечення діяльності туристичних закладів. Комп'ютеризація документування у туристичній діяльності. Установчі документи туристичних агентств. документи для реєстрації підприємницької діяльності в туристичній галузі. Документи, які видаються туристу.	15

8	Етика й техніка ділового спілкування у сфері туризму.	15
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Палеха Ю. І. Загальне діловодство: теорія та практика керування документацією із загальних питань : навчальний посібник. К. : Видавництво Ліра-К. 2017. 624 с.
2. Швецова-Водка Г. М. Документознавство : навч.-метод. Посібник. Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 140 с.
3. Кукарін О.Б. Електронний документообіг та захист інформації: навч. посіб. К.: НАДУ, 2015. 84 с.
4. Лепетан, І. Організація діловодства в управлінській діяльності підприємства. Економіка та суспільство, (39). 2022. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-49>

Додаткова:

1. Про затвердження Переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів : Наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2012 р. № 578/5. Дата оновлення : 02.04.2013 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0571-12#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
2. Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях : Наказ Міністерства юстиції України від 18.06.2015 р. № 1000/5. Дата оновлення : 07.11.2018 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
3. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. Дата оновлення : 13.08.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text> (дата звернення: 18.08.2022).

-
4. ДСТУ 2732:2004. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять. URL: <http://law.leschishin.org/nor024.php> (дата звернення: 20.06.2022).
 5. Сучасне діловодство в Україні. Практичні поради. Посібник. / Н. Кузьменко, К.Ільченко, Т.Свиридов, С.Бровкова. Київ : «Центр учбової літератури», 2016. 260 с.
 6. Романуха О. М. Діловодство в туристичній сфері : конспект лекцій. Кривий Ріг, 2016. 120 с.
 7. Белікова М.В., Корнієнко О.М. Діловодство в туризмі: аналіз документального процесу взаємодій туристичного агентства з туроператорами та клієнтами. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Економіка та управління підприємствами. Дніпро: Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. Випуск 2 (25), 2020. С. 147-154.
<https://doi.org/10.32782/easterneurope.25-21>

ПОЛІТИКА КУРСУ

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням виконуваних робіт:

- ✓ *семінарські та практичні заняття/самостійна/індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60;*
- ✓ *тематична тестова контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40).*
- ✓ *Підсумкова максимальна кількість балів – 100.*

Політика, щодо перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (презентацій, підготовка рефератів). Перескладання (модуля) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в практичній

(письмовій) роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату (обману).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися строків визначених для виконання всіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не мають можливості знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарського заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном (смартфоном), планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності **не толеруються**.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Документування як засіб оформлення управлінських дій на різних етапах зародження і становлення державності.
2. Вимоги до організаційно-функціональної структури служб діловодства. Основні завдання та напрями діяльності служб діловодства.
3. Особливості діловодства в умовах розбудови України.
4. Основні вимоги до укладання та оформлення документів.
5. Максимальний склад реквізитів, що використовуються при оформленні документів, їх розташування та правила оформлення. Постійні та змінні реквізити.
6. Адресування документів. Внутрішнє та зовнішнє погодження.

-
7. Номенклатура справ установи. Номенклатури структурних підрозділів та зведені номенклатури, їх наповнення, принципи побудови.
 8. Характеристика комплексу документів з особового складу.
 9. Характеристика трудового договору, контракту, трудової угоди.
 10. Складання заяви, подання, автобіографії, резюме, характеристики, особового листка з обліку кадрів.
 11. Використання комп'ютерних технологій при підготовці документів
 12. Характеристика комплексу робіт з оформлення справ. Порядок передачі справ до архівного підрозділу установи.
 13. Організаційні документи.
 14. Розпорядчі документи.
 15. Довідково-інформаційні документи.
 16. Особливості офіційної кореспонденції.
 17. Характеристика документів кадрової документації.
 18. Підготовка та оформлювання наказів з кадрово-контракткових питань.
 19. Особисті офіційні документи.
 20. Документи з господарсько-договірної діяльності.
 21. Документування господарсько-претензійної діяльності.
 22. Обліково-фінансові документи.
 23. Фінансові форми звітності.
 24. Оформлення відкриття рахунків у банках.
 25. В чому полягає сутність документообігу.
 26. Назвіть основні типи документів, які складають централізований
 27. документообіг.
 28. В чому різниця вхідних, внутрішніх та вихідних документів?
 29. У якому випадку конверти зберігаються й додаються до
 30. документів?
 31. Коли має здійснюватися попередній розгляд документів?

-
32. Які документи розглядаються керівником негайно?
 33. Без чого не допускається надсилання або передача документів?
 34. Коли реєструються документи?
 35. Що застосовується для реєстрації всіх документів?
 36. Дайте визначення поняттю «єдина реєстраційно-контрольна картка».
 38. Коли допускається журнальна форма реєстрації документів
 39. рік?
 40. Що значить поняття «номенклатура справ»?
 41. Назвіть три види номенклатура справ.
 42. Як відбувається формування та оперативне зберігання справ?
 43. Як відбувається підготовка справ до подальшого зберігання та
 44. передачі до архіву.
 45. В чому різниця між туроператором та турагентом?
 46. Який відсоток складає агентська винагорода?
 47. Які три групи документів використовують для документального оформлення обслуговування туристів?
 48. Що вважається офертою?
 49. Який документ є акцептом?
 50. Дайте визначення поняттям «туристична путівка», «ваучер», «агентський договір», «лист/заявка бронювання», «платіжне доручення», «біометричний паспорт», «акцепт», рекламації, «агентська винагорода».
 51. Дайте визначення поняттям «договір на туристичне обслуговування», «турпакет», «проїзний документ», «віза», «страховий поліс», «супроводжувальний лист», «акт виконаних робіт».
 52. Які документи видаються туристу?
 53. «Пам'ятка громадянам, що від'їжджають у країни, неблагополучні по особливо небезпечних інфекціях» видається у випадку поширення яких хвороб?

-
54. Що таке «інформаційний лист»?
 55. Опишіть процес обслуговування туриста від виявлення його
 56. запиту і оформлення листа бронювання до видачі документів
 57. на отримання турпродукту і акту виконаних робіт.
 58. Як називаються угоди туристичних агентів з туроператорами?
 59. Які аббревіатури та скорочення використовують під час бронювання турів?
 60. Чим відрізняється пансіон від «все включено»?
 61. Що таке гарячі тури?
 62. Поясніть значення терміну «овербукінг».
 63. Чим чартерні рейси відрізняються від регулярних?
 64. Роль ділової етики в суспільстві.
 65. Класифікація типів етикету.
 66. Національні відмінності етикету.
 67. Основи службового етикету. Дрес-код.
 68. Формуляр ділового листа.
 69. Прохання, наказ, порада та пропозиція – різниця в етикеті.
 70. Специфіка проведення ділових бесід, зустрічей, переговорів. Етикет ділових переговорів. Етикет ділового спілкування по телефону.
 71. Психологічна культура ділового спілкування. Перепони у спілкуванні.
 72. Створення сприятливого психологічного клімату.
 73. Принципи ділового етикету в туризмі, готельно-ресторанній справі. Етика і культура підприємництва в сфері міжнародного туризму.
 74. Етичні норми в практиці ділового співробітництва в туризмі, готельно-ресторанній справі. Універсальні норми ділового етикету. Значимість етикету в діяльності туристичного підприємства.
 75. Психологічні прийоми етикету.

Екстремальний туризм

Екстремальний туризм – це вид активного туризму, пов’язаний із подорожами та видами діяльності, що передбачають підвищений рівень фізичного навантаження, ризику та перебування в незвичних або складних природних умовах. До екстремального туризму належать гірський, водний, спелео-, вело-, лижний, дайвінг, рафтинг та інші види активного відпочинку, які потребують спеціальної підготовки й дотримання правил безпеки.

Вивчення освітнього компонента «*Екстремальний туризм*» є забезпечує знання про особливості організації екстремальних туристичних маршрутів, техніку безпеки, управління ризиками та специфіку обслуговування туристів в умовах підвищеної небезпеки.

У процесі навчання студенти набувають навичок планування активних турів, оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу територій, організації безпечного туристичного супроводу та надання першої допомоги.

Метою вивчення освітнього компоненту «Екстремальний туризм» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань щодо туристичної діяльності та вмінь, на основі вивченого матеріалу, аналізу екстремально-курортного потенціалу країн, визначати потенціал і шляхи організації екстремального туризму.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності:**

Загальний (ЗК):

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК17. Здатність здійснювати комунікаційну діяльність, логічно вірно, аргументовано доводити власну думку та відстоювати власну позицію.

СК22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму і цілому та окремих його форм і видів.

СК26. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

СК28. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

СК29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести презентаційну роботу.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР)**:

ПРН 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів

ПРН 8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративноуправлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки): Вивчення навчальної дисципліни «Екстремальний туризм» здійснюється після засвоєння здобувачами знань з навчальних дисциплін «Екологія», «Географія туризму», «Рекреаційна географія», «Основи туризмознавства», «Організація туристичних подорожей», «Туристичні ресурси».

Форми проведення занять: лекції, семінарські та практичні заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «Екстремальний туризм» передбачений підсумковий контроль у **формі заліку**.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)
 Курс 3 Семестр 6

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Поняття та класифікація екстремальних видів туризму	15
2	Особливості організації подорожей з екстремальних видів туризму. Історичні передумови розвитку екстремальних видів туризму у світі.	15
3	Повітряний туризм: поняття та організація.	15
4	Водний туризм: поняття та організація.	15
5	Поняття та організація кінного туризму.	15
6	Організація та проведення подорожей зі спелеотуризму	15
7	Гірськолижний туризм поняття та організація.	15
8	Огляд можливостей регіонів України з розвитку водного та спелеологічного туризму. Категорії та ступені складності туристичних подорожей.	15
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Спортивні види туризму: навч. посібник / уклад. Лясота Т.І., – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. –181 с
2. Блистів Т. В. Теорія і практика туристичних походів: навч. посіб. / Горбацьо І. І ., Нужний О. В. Л. : НВФ « Українські технології», 2016. 132с.
3. Грабовський Ю. А. Спортивний туризм: навч. посібник. Тернопіль : ТНПУ, 2017. 302 с.
4. Паньків Н., Дрозд Н. Тенденції розвитку екстремального туризму в Україні. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. № 6. С. 130-145.

Додаткова:

1. Ляшенко Д. О. Картографія з основами топографії: навч. пос. для вищ. навч. закл. К.: Наукова думка, 2018. 184 с.
2. Остапчук В. В. Підготовка і проведення туристського походу: навч. посібник. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 89 с.
3. Серебрій В. Походи вихідного дня як форма оздоровчого туризму. *Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди: науково-теоретичний збірник*. Переяслав-Хмельницький: ПЦ «Ризографіка», 2015. С. 138-148.
4. Родинський В.О. Рішення проблем глобального урбанізму в контексті розвитку культури та туризму / Тесленко Т. В. (тези доп.) // Міжнародна науково-практична конференція «Наука як базис розвитку сучасних країн» /Slovensko, Universitatea de Vest «Vasile Goldiș» din Arad, România, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, România, Association of International Educational and Scientific Cooperation, Ukraine, for research and teaching staff of Ukrainian universities on January 27-28, 2022 in Bratislava, Slovakia. С.101-104.
5. Кізюн, А. Тенденції розвитку світового екстремального туризму: проблеми та перспективи. *Економіка та суспільство*, (29). 2021. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-23>.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Під час викладання навчальної дисципліни «Екстремальний туризм» застосовуються такі основні види контролю знань:

поточний контроль – систематично на різних навчальних заняттях впродовж семестру у формах:

- ✓ усне опитування;
- ✓ письмові контрольні експрес-роботи;
- ✓ тестовий контроль;

підсумковий контроль – у кінці семестру після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

За рішенням викладача або кафедри нараховуються заохочувальні бали за наступні види робіт:

- за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;*
- за виконання творчих завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);*
- за участь у конференціях, олімпіадах, спортивних змаганнях, іншій науковій та спортивній роботі.*

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: здобувачі, які пропустили практичні заняття або лекції, мають можливість відпрацювати заборгованості під час консультацій, що проводяться викладачем, відповідно до графіку консультацій. Для отримання певної кількості балів здобувач має можливість усно відповісти на питання теми, за якою він має заборгованість або виконати індивідуальну роботу, що складається з завдань, визначених викладачем в кожному окремому випадку (в залежності від обсягу заборгованості).

Політика доброчесності: Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу є необхідність дотримання принципів політики доброчесності. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і

суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

У випадку встановлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Поняття та класифікація екстремальних видів туризму.
2. Назвіть міжнародні організації, що опікуються питаннями авіаперевезень.
3. Охарактеризуйте поняття «чартерних авіаперевезень». Визначте їх значення при організації туристських маршрутів.
4. Назвіть основні види екстремального туризму. Дайте їм стислу характеристику.
5. Наведіть загальні принципи роботи «бюджетних авіакомпаній». Які види «low-cost» перевізників Ви знаєте?
6. Визначте сутність та роль комп'ютерних систем бронювання при організації туристських поїздок.
7. Методи дослідження ринку екстремальних видів туризму.
8. Які комп'ютерні системи бронювання набули поширення в Україні?
9. Які види автотранспорту, що використовується при обслуговуванні туристів, Ви знаєте?
10. Дайте порівняльну характеристику основним видам автотранспорту.
11. Охарактеризуйте основні принципи надання автотранспорту в прокат. Які найбільш поширені компанії з надання автотранспорту в прокат Ви знаєте?
12. Класифікація екстремальних видів туризму.
13. Організація і проведення подорожей зі спелеотуризму.
14. Дайте характеристику основним видам водного транспорту.
15. Назвіть найбільш відомі круїзні компанії. Складіть порівняльну характеристику круїзних компаній за класом обслуговування.
16. Основні заходи з підвищення ефективності туристичного використання спелеоресурсів.

-
17. Загальні особливості транспортної системи періоду інтенсивного розвитку.
 18. Гірськолижний туризм: поняття та організація.
 19. Історія розвитку гірськолижного туризму в Україні.
 20. Повітряний туризм: поняття та організація жирів.
 21. Історія розвитку повітряного туризму.
 22. Класифікація парашутного спорту.
 23. Історія розвитку гірськолижного туризму в світі.
 24. Забезпечення безпеки під час водних маршрутів.
 25. Співвідношення основних і додаткових послуг під час круїзу.
 26. Водний туризм: поняття та організація.
 27. Найпопулярніші водні маршрути.
 28. Поняття і розвиток водного туризму в Україні.
 29. Поняття та організація кінного туризму.
 30. Історія розвитку кінного туризму.
 31. Космічний туризм як вид екстремального туризму.
 32. Історія розвитку і дослідження космічного туризму.
 33. Основні етапи розробки автобусного туру.
 34. Специфіка транспортного забезпечення каскадних турів.
 35. Правила проведення спортивних туристичних подорожей в Україні..
 36. Географія екстремальних видів туризму України.
 37. Етапи забезпечення діяльності маршруту для туристів.
 38. Сучасний авіаційний і космічний туризм.
 39. Огляд регіонів України з можливостей розвитку екстремальних видів туризму.
 40. Перші космічні туристи. Вартість польотів. Цікаві факти.
 41. Сучасний стан та розвиток екстремального туризму в Україні.

Силабуси вибіркових освітніх компонентів, що рекомендуються для вивчення на четвертому році навчання

Сьомий семестр

Міжнародний бізнес

Міжнародний бізнес відіграє важливу роль у розвитку туристичної галузі, оскільки забезпечує міжнародну співпрацю, розширення туристичних ринків, розвиток інвестиційної діяльності та інтеграцію туристичних підприємств у світовий економічний простір. Сучасна туристична індустрія функціонує в умовах глобалізації, активного розвитку міжнародних комунікацій та конкуренції, що потребує від фахівців розуміння особливостей ведення бізнесу на міжнародному рівні.

Вивчення освітнього компонента «*Міжнародний бізнес*» забезпечує знання про принципи функціонування міжнародного ринку, особливості міжнародної ділової комунікації, партнерської взаємодії та організації діяльності туристичних підприємств у глобальному середовищі. У процесі навчання студенти набувають навичок аналізу міжнародного туристичного ринку, ведення переговорів, розроблення міжнародних туристичних продуктів, оцінювання бізнес-ризиків та використання сучасних стратегій просування туристичних послуг.

Метою вивчення освітнього компоненту «Міжнародний бізнес» є ознайомлення студентів з базовими принципами функціонування міжнародного бізнесу, основними поняттями, критеріями та інститутами здійснення міжнародного бізнесу, формування у студентів практичних навичок з ефективного управління міжнародним бізнесом в умовах глобалізації ринкової моделі господарювання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК 18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК 29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та провести презентаційну роботу.

СК 30. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними інформаційні комунікації.

СК 32. Здатність діяти у правовому полі, керуватись нормами законодавства.

СК 36. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення та спроможність забезпечувати їх правомірність.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР).**

ПРН 11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами) на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПРН 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПРН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПРН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

ПРН 23. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН24. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН 26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний бізнес» здійснюється після засвоєння здобувачами вищої освіти знань з навчальних дисциплін «Основи наукових досліджень», «Географія туризму», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Правове регулювання туристичної діяльності», «Рекреаційні комплекси світу», «Основи туризмознавства», «Економіка туристичного підприємства».

Форми проведення занять: лекції, семінарські заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компонента «Міжнародний бізнес» передбачений підсумковий контроль у **формі заліку**.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)

Курс 4 Семестр 7

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
	Змістовний модуль 1. Світові ринки	60
1	Загальна характеристика міжнародного бізнесу	15
2	Світові ринки і центри ділової активності	15
3	Правові, технологічні та політичні аспекти міжнародного бізнесу	15
4	Роль культури в управлінні міжнародним бізнесом. Етика і соціальна відповідальність в управлінні міжнародним бізнесом	15
	Змістовний модуль 2. Функції управління в міжнародному бізнесі	60
5	Теорії міжнародної торгівлі та міжнародних інвестицій	15
6	Міжнародний стратегічний менеджмент	15
7	Аналіз закордонних ринків і стратегії проникнення	15
8	Міжнародні стратегічні альянси	15
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Сазонець О. М. Управління міжнародним бізнесом. Навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2019. 338 с.
2. Сазонець О.М., Сазонець І.Л. Міжнародний бізнес і логістика : понятійно-термінологічний словник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 288 с.
3. Сазонець О.М., Тесленко Т.В., Гакова М.В., Лучанська Ю.Г. Економіка гостинності : понятійно-термінологічний словник. Київ : Вид-во «Каравелла», 2024. 168 с.
4. Мазурок П.П. Глобальна економіка: навч. посіб. / П.П. Мазурок, Б.М. Одягайло, В.В. Кулішов, О.М. Сазонець. Львів: «Магнолія 2006», 2011. 208 с.
5. Міжнародний бізнес : навчальний посібник. С. В. Тарасенко, Ю. М. Петрушенко. Суми : Сумський державний університет, 2021. 222 с.
6. М. Петрушенко. Міжнародний бізнес. Суми : Сумський державний університет, 2021. 222 с.
7. Світова економіка: підручник / За ред. С.В. Головка. Київ: Либідь, 2007. 638 с.

Додаткова:

1. Міжнародний бізнес: навч. посібник. / під заг. ред. Т. В. Орехової. – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 425 с.
2. Рокоча В.В., Одягайло Б.М., Терехов В.І Міжнародний бізнес та стратегічні зміни, Під заг. Ред. Рокочої. Київ: ВНЗ «Університет КРОК».2019. 215 с.
3. Міжнародний бізнес: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Орехової, М. В. Савченко. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 464 с.
4. Світова економіка: підручник / За ред. С.В. Головка. Київ: Либідь, 2007. 638 с.
5. Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2006. 264 с.
6. Міжнародна економіка: підручник / За ред. Ю.Г. Козака. Київ : ЦУЛ, 2009. 560 с.
7. Міжнародні стратегії економічного розвитку: навч. посіб. / За ред. Ю.Г. Козака. Київ: ЦУЛ, 2009. 356 с.
8. Міжнародні організації: навч. посіб. / За ред. Ю.Г. Козака. Київ: ЦУЛ, 2007. 440 с.
9. Панченко Є.Г. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2006. 468 с.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу, критерії та засоби оцінювання успішності навчання

За кредитно-модульною системою викладення навчальної дисципліни «Міжнародний бізнес» застосовуються такі основні види контролю знань:

поточний контроль – систематично на різних навчальних заняттях впродовж семестру у формах:

- ✓ усне опитування;
- ✓ тестовий контроль;

підсумковий контроль – у вивчення навчальної дисципліни у формі заліка.

За рішенням викладача або кафедри *нараховуються заохочувальні бали* за наступні види робіт:

- *за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;*
- *за виконання творчих завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);*
- *за участь у конференціях, олімпіадах, іншій науковій, методичній роботі тощо.*

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: здобувачі, які пропустили семінарські заняття або лекції, мають можливість відпрацювати заборгованості під час консультацій, що проводяться викладачем, відповідно до графіку консультацій. Для отримання певної кількості балів здобувач має можливість усно відповісти на питання теми, за якою він має заборгованість або виконати індивідуальну роботу, що складається з завдань, визначених викладачем в кожному окремому випадку (в залежності від обсягу заборгованості).

Поточна атестація зі змістового модулю 1 проводиться після вивчення теми № 4 у вигляді контрольної роботи (теми 1-4).

Підсумковий контроль по змістовому модулю 2 проводиться після вивчення теми № 7 у вигляді презентації власної розробки (теми 5-7).

Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком або мають академічні заборгованості за іншими (підтвердженими документально) обставинами передбачено окремий вид роботи.

Комплексно-практичне індивідуальне завдання (КПІЗ) – це вид індивідуальної позааудиторної роботи студента, яка виконується самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом. Формою контролю індивідуальної роботи студента є перевірка виконання теоретичного і практичного завдання.

Мета КПІЗ: самостійне опрацювання програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи з чинним законодавством.

Вимоги до КПІЗ: КПІЗ виконується у формі письмової роботи, яка передбачає виконання теоретичного і практичного завдання у формі розв'язання задачі. Працюючи індивідуально студенти повинні продемонструвати уміння правильно застосовувати теоретичний матеріал на практиці. Виконання КПІЗ є однією із форм перевірки знань студентів, що сприяє закріпленню і поглибленому засвоєнню знань з навчальної дисципліни. Робота повинна включати також теоретичне та практичне підґрунтя виконання індивідуального завдання, тобто має бути складений перелік джерел інформації, які застосовувалися під час виконання роботи. Також до роботи можуть бути долучені ксерокопії основних наукових публікацій за темою КПІЗ. КПІЗ є одним із залікових модулів, тому оцінюється і впливає на загальну (підсумкову) оцінку. Завершене КПІЗ подається у роздрукованому та електронному варіантах викладачу, який читає лекційний курс та приймає залік з даної дисципліни не пізніше, ніж за 2 тижні до дня заліку. Максимальна кількість балів за таку роботу – 28.

Політика доброчесності. Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу є необхідність дотримання принципів політики доброчесності. Дотримання *академічної доброчесності* передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку встановлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна

відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Визначення міжнародного бізнесу.
2. Форми міжнародної підприємницької діяльності. Експорт та імпорт. Зарубіжні інвестиції.
3. Форми міжнародних ділових операцій.
4. Епоха глобалізації. Сучасні причини глобалізації. Стратегічні імперативи. Зміна умов ведення бізнесу та глобалізація.
5. Ринки країн Північної Америки.
6. Ринки таких країн, як: Сполучені Штати Америки, Канада, Мексика.
7. Ринки країн Центральної Америки і Карибського басейну
8. Ринки країн Західної Європи. Ринки країн Східної та Центральної Європи.
9. Ринки країн колишнього Радянського Союзу. Ринки країн Азії.
10. Ринки таких країн, як Японія, Австралія, Нова Зеландія. Ринки країн – «Чотирьох тигрів».
11. Ринки таких країн, як Китай, Індія, Афганістан. Ринки країн Центральної Азії, Південно-східної Азії, Африки та Близького Сходу, Південної Америки.
12. Правове середовище. Відмінності між правовими системами.
13. Поглиблене вивчення культури. Закони, орієнтовані на внутрішній ринок. Закони, що безпосередньо регулюють міжнародні ділові операції. Закони, спрямовані проти іноземних компаній.
14. Вплив багатонаціональних корпорацій на країни перебування.
15. Вирішення спорів в міжнародному бізнесі. Технологічне середовище. Політичне середовище. Політичний ризик
16. Характеристики культури. Елементи культури.

-
17. Мова. Способи 'комунікації. Релігія. Цінності та установки.
 18. Контекстуальний підхід Холла. Принцип культурних груп.
 19. П'ять факторів Гофстеде. Соціальна орієнтація. Ставлення до влади. Ставлення до невизначеності.
 20. Орієнтація на досягнення цілей. Тимчасова орієнтація.
 21. Міжнародний менеджмент та культурні відмінності. Розуміння нових культур.
 22. Сутність етики та соціальної відповідальності в міжнародному бізнесі. Етика в крос-культурному та міжнародному контексті.
 23. Ставлення компанії до працівників. Ставлення працівників до компанії. Ставлення працівників і компанії до інших суб'єктів економічної діяльності.
 24. Управління етикою поведінки в зарубіжних країнах. Управління нормами поведінки та етичні кодекси. Навчання основам етики.
 25. Методи ведення бізнесу та корпоративна культура. Сфери соціальної відповідальності.
 26. Сторони, зацікавлені в результатах діяльності компанії. Навколишнє середовище.
 27. Суспільний добробут. Управління соціальною відповідальністю компаній, що ведуть бізнес в зарубіжних країнах.
 28. Міжнародна торгівля та світова економіка. Класичні теорії торгівлі. Меркантилізм. Теорія абсолютних переваг. Теорія порівняльних переваг. Визначення порівняльних переваг з урахуванням вартості товарів.
 29. Теорія співвідношення факторів виробництва. Сучасні теорії торгівлі, засновані на характеристиках компаній.
 30. Теорія подібності країн. Теорія життєвого циклу продукту. Теорія глобальної стратегічної конкуренції. Теорія конкурентних переваг країн.
 31. Короткий огляд міжнародної інвестиційної діяльності. Типи міжнародних інвестицій. Зростання прямих іноземних інвестицій.
 32. Теорії міжнародних інвестицій. Переваги володіння цінними активами. 33. Теорія інтерналізації. Еклектична теорія Даннінга.

-
34. Фактори, що впливають на прямі іноземні інвестиції. Фактори пропозиції. Фактори попиту. Політичні фактори.
35. Завдання міжнародного стратегічного менеджменту. Стратегічні альтернативи. Елементи міжнародної стратегії.
36. Виключна компетенція. Сфера діяльності компанії. Використання ресурсів.
37. Синергія. Розробка міжнародних стратегій. Визначення змісту. Визначення місії.
38. Дослідження середовища ведення бізнесу та SWOT-аналіз. Стратегічні цілі.
39. Тактика. Загальна схема управління діяльністю компанії.
40. Рівні міжнародної стратегії. Корпоративна стратегія. Бізнес-стратегія. Функціональні стратегії.
41. Аналіз зарубіжних ринків. Оцінка альтернативних зарубіжних ринків. Оцінка витрат, доходів та ризиків.
42. Вибір способу проникнення. Експорт товарів або послуг на зарубіжні ринки. Форми експорту. Інші фактори. Експортні посередники.
43. Міжнародне ліцензування. Основні питання міжнародного ліцензування. Переваги та недоліки міжнародного ліцензування.
44. Міжнародний франчайзинг. Основні питання міжнародного франчайзингу. Переваги та недоліки міжнародного франчайзингу.
45. Спеціалізовані способи проникнення в міжнародному бізнесі. Контрактне виробництво. Управлінський контракт. Будівництво об'єктів під ключ.
46. Прямі іноземні інвестиції. Стратегія будівництва нових підприємств. Стратегія придбання існуючих підприємств. Спільні підприємства.
47. Міжнародне співробітництво компаній. Переваги стратегічних альянсів. Можливість спрощеного проникнення на новий ринок.
48. Поділ ризиків. Обмін знаннями та досвідом. Синергія та конкурентні переваги.
49. Типи стратегічних союзів. Комплексні альянси. Функціональні альянси. Організація діяльності стратегічних альянсів.

50. Вибір партнерів. Форма власності. Принципи спільного управління.
Складності функціонування стратегічних альянсів.

51. Несумісність партнерів. Доступ до інформації.

52. Конфлікти навколо розподілу доходів. Втрата автономності. Зміна умов ведення бізнесу.

53. Сутність міжнародної організаційної структури. Змішані типи глобальної організаційної структури. Інші аспекти формування глобальних організаційних структур.

54. Централізація і децентралізація. Роль ради директорів дочірньої компанії.
Координація в глобальній організаційній структурі.

55. Функція контролю в міжнародному бізнесі. Стратегічний контроль.
Організаційний контроль. Операційний контроль.

56. Управління функцією контролю в міжнародних компаніях. Впровадження систем контролю в міжнародних компаніях.

57. Основні методи контролю. Поведінкові аспекти міжнародного контролю.

Міжнародний менеджмент

Міжнародний менеджмент є важливою складовою сучасної туристичної діяльності, оскільки забезпечує ефективне управління підприємствами та проектами в умовах глобалізації, міжнародної конкуренції та розвитку світового туристичного ринку. Туристична галузь активно взаємодіє з іноземними партнерами, міжнародними організаціями та споживачами послуг із різних країн, що потребує від фахівців знань особливостей управління в міжнародному середовищі.

Вивчення освітнього компонента «*Міжнародний менеджмент*» забезпечує знання про сучасні підходи до управління міжнародною діяльністю, організацію роботи туристичних підприємств, міжкультурну комунікацію та особливості прийняття управлінських рішень у міжнародному бізнес-середовищі.

У процесі навчання студенти набувають навичок стратегічного планування, управління персоналом, ведення міжнародних переговорів, аналізу міжнародного туристичного ринку та організації ефективної взаємодії з партнерами й клієнтами.

Метою вивчення освітнього компоненту «Міжнародний менеджмент» є формування теоретичних, професійних знань і практичних навичок щодо умов та принципів функціонування системи міжнародного менеджменту, розкриття його сутності, досвіду організації менеджменту в різних країнах, стратегії і планування в міжнародному менеджменті, етики і соціальної відповідальності міжнародного менеджменту, мотивації в міжнародному менеджменті.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у

розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК 18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК 29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та провести презентаційну роботу.

СК 30. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними інформаційні комунікації.

СК 32. Здатність діяти у правовому полі, керуватись нормами законодавства.

СК 36. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення та спроможність забезпечувати їх правомірність.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР):**

ПРН 11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами) на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПРН 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПРН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПРН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

ПРН 23. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН24. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН 26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: Організація туризму; Основи менеджменту та маркетингу; Менеджмент.

Форми проведення занять: лекції, семінарські заняття, практичні заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компонента «*Міжнародний менеджмент*» передбачений підсумковий контроль у формі **заліку**.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)
Курс 4 Семестр 7

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Сутність міжнародного менеджменту	16
2	Система міжнародного менеджменту і його середовище	16
3	Досвід організації менеджменту в різних країнах	22
4	Стратегія і планування в міжнародному менеджменті	24
5	Етика і соціальна відповідальність міжнародного менеджменту	22
6	Мотивація в міжнародному менеджменті	20
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Гладченко А.Ю. Інституційне забезпечення діяльності корпорацій в процесі формування глобальної рівноваги. Монографія. Рівне. Волин. обереги, 2018. 250 с.
2. Джинджоян В.В. Основи туризмознавства: навч. посіб. / В.В. Джинджоян, Н.А. Горожанкіна, З.В. Бойко. К.: Видавець ФО-П Піча Ю.В., 2022. 246 с.
3. Сазонець І.Л. Головні завдання UNWTO та її вплив на подолання наслідків COVID-19 у сфері туризму. Управління розвитком туризму та гостинності на основі співпраці з міжнародними організаціями / за ред. І.Л. Сазонця. Дніпро, 2023 С. 10 – 21.
4. Токмакова І. Стратегічне управління. К.: Центр навчальної літератури, 2019, 272 с.
5. Гацька Л.П. Міжнародний менеджмент - конспект лекцій (УДПСУ). URL: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/639/1/> (дата звернення 12.08. 2022 р.).
6. Міжнародний менеджмент: навчальний посібник / Г.Я. Глуха, С.Б. Холод, В.Є. Момот, О.А. Євтушенко. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 72 с.

Додаткова :

1. Сазонець О.М., Сазонець І.Л. Міжнародний бізнес і логістика : понятійно-термінологічний словник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 288 с.284 с.
2. Торяник В.М. Туризмологія: підручник. Дніпро: ВНПЗ «ДГУ», 2022. 306с.
3. Сазонець О.М., Сазонець І.Л. Міжнародний бізнес і логістика : понятійно-термінологічний словник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 288 с.
4. Назарчук Т. Менеджмент організацій. К.: Центр навчальної літератури, 2018, 568 с.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням виконуваних робіт:

- ✓ *семінари/самостійна/індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60;*
- ✓ *контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40).*
- ✓ Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, підготовка рефератів). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в практичній (письмовій) роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату (обману). Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час

семінарського заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном (смартфоном), планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності **не толеруються**.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Охарактеризуйте співвідношення понять менеджмент, світовий менеджмент і міжнародний менеджмент;
2. Поясніть методологічні основи міжнародного менеджменту;
3. Проаналізуйте сучасні тенденції розвитку міжнародного менеджменту;
4. Назвіть основні завдання міжнародного менеджменту;
5. Складові структури сучасного менеджменту;
6. Охарактеризуйте етапи еволюції світового менеджменту;
7. Визначте зміст Хартії економічних прав і обов'язків Світового співтовариства;
8. Суб'єкти міжнародного менеджменту;
9. Сучасні підходи до вивчення практики менеджменту;
10. Ключові загальні вимоги до менеджерів різних країн;
11. Основні напрямки сучасної еволюції менеджменту
12. Охарактеризуйте особливості і структури аналізу зовнішнього середовища діяльності міжнародної компанії;
13. Визначте рольові функції міжнародного менеджера в контексті аналізу зовнішнього середовища;
14. Охарактеризуйте особливості аналізу зовнішнього середовища в умовах України;
15. Складові частини зовнішнього політичного середовища;
16. Питання зовнішньоекономічної діяльності та правове середовища міжнародного менеджменту;
17. Структура аналізу економічного середовища;
18. Надайте угруповання країн на основі схожості рис культур;
19. Структура аналізу середовища міжнародної діяльності для українських підприємств;
20. Характеристика середовища ведення міжнародного бізнесу в Україні;

-
21. Регіональні і галузеві пріоритети іноземного інвестування в економіку України
22. Охарактеризуйте національні школи і досвід менеджменту в різних країнах.
23. Здійсніть порівняльний аналіз американського та японського менеджменту.
24. Порівняйте якості менеджерів різних країн.
25. Надайте типові риси американських та японських менеджерів;
26. Надайте типові риси австрійських, індійських та корейських менеджерів;
27. Порівняльна характеристика японського і американського підходу до планування;
28. Порівняльна характеристика японського і американського підходу до організації;
29. Порівняльна характеристика японського і американського підходу до комплектування штатів:
30. Порівняльна характеристика японського і американського підходу до керівництва;
31. Порівняльна характеристика японського і американського підходу до контролю
32. Визначте сутність та алгоритм стратегічного планування в міжнародному менеджменті;
33. Охарактеризуйте систему планування міжнародному менеджменті;
34. Надайте стратегічний профіль міжнародних компаній;
35. Проаналізуйте основні характеристики окремих стратегій зовнішньоекономічної (закордонної) експансії;
36. Охарактеризуйте сутність планування в системі міжнародного менеджменту;
37. Охарактеризуйте форми планування в системі міжнародного менеджменту;
38. Структура механізму розробки планів міжнародного менеджменту.
39. Охарактеризуйте етичні виміри міжнародного менеджменту.
40. Визначте сутність етики в бізнесі
41. Охарактеризуйте розвиток соціальної відповідальності.
42. Визначте роль етики в міжнародному бізнесі.
43. Проаналізуйте сутність ділового етикету.
44. Проаналізуйте складові характеристики етики відносин зі споживачами та із співробітниками.
45. Проаналізуйте складові характеристики етика відносин з партнерами та конкурентами.

-
46. Проаналізуйте складові характеристики екологічної етики.
 47. Наведіть аргументи на користь соціальної відповідальності.
 48. Порівняйте економічну та соціоекономічну модель бізнесу.
 49. Визначте та охарактеризуйте форми стимулювання персоналу міжнародної корпорації
 50. Розкрийте специфіку мотивації учасників процесу стратегічного планування в міжнародній корпорації.
 51. Знайдіть відмінності у мотивації міжнародного менеджменту у різних країнах.
 52. Розкрийте основні концепції мотивації.
 53. Наведіть приклади оптимального комплексу засобів стимулювання.
 54. Охарактеризуйте компенсаційні підходи в стимулюванні працівників міжнародних корпорацій.
 55. Розкрийте потреби й бажання людей, пов'язані з роботою.
 56. Використання теорії ієрархії потреб А. Маслоу у міжнародному менеджменті.

Готельна справа

Готельна справа є однією з ключових складових туристичної індустрії, оскільки забезпечує організацію розміщення, обслуговування та створення комфортних умов для туристів. Розвиток сфери гостинності безпосередньо впливає на якість туристичних послуг, конкурентоспроможність туристичних підприємств і формування позитивного іміджу туристичних дестинацій.

Вивчення освітнього компонента «Готельна справа» забезпечує знання про організацію діяльності готельних підприємств, стандарти обслуговування, технології надання готельних послуг та особливості управління у сфері гостинності. У процесі навчання студенти набувають навичок організації роботи служб готелю, взаємодії з клієнтами, бронювання та супроводу гостей, дотримання професійної етики й забезпечення високого рівня сервісу.

Метою викладання освітнього компонента «Готельна справа» є освоєння теоретичних положень і прикладних питань функціонування готельних підприємств, вивчення механізму функціонування сучасного ринку готельних послуг, основ організації діяльності готелів і готельних комплексів. Набуття спеціальних знань та практичних навичок у сфері готельної справи з урахуванням аналізу успішної діяльності підприємств індустрії готельно-ресторанного сервісу, використанні організаційно-економічних форм і методів ефективної організації готельної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

K03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

K04. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

K09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

K12. Навички міжособистісної взаємодії.

K19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

K22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

K23. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

К27. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

К35. Здатність визначати мотиви туристичної подорожі та споживчі характеристики конкурентоздатних туристичних продуктів та послуг.

К36. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення та спроможність забезпечувати їх правомірність.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні програмні результати навчання (ПР).

ПРН 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПРН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПРН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН25. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку курортної справи.

Передумови для вивчення освітнього компонента «Готельна справа» є знання, здобуті під час вивчення дисциплін «Вступ до фаху», «Основи туризмознавства», «Організація туристичної діяльності», «Менеджмент», «Маркетинг», «Економіка туристичного підприємства», а також базові знання з ділової комунікації, сервісної діяльності та організації обслуговування у сфері туризму й гостинності.

Форми проведення занять: лекції, семінарські заняття, практичні заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «Готельна справа» передбачений підсумковий контроль **у формі заліку.**

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)

Курс 4 Семестр 7

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Індустрія гостинності	15
2	Сутність готельних підприємств та їх класифікація	15
3	Готельні споруди	15
4	Призначення готельного підприємства. Класифікація готельних номерів	15
5	Тарифи на готельні послуги	15
6	Служба розміщення. Бронювання номерів	15
7	Номерний фонд і його обслуговування	15
8	Заклади харчування в готелях	15
	Разом	120
	Форма підсумкового контролю	залік

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основні нормативні акти:

1. ДСТУ 3279-95. Стандартизація послуг. Основні положення. URL : https://dnaop.com/html/61371/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_3279-95
2. ДСТУ 4527:2006. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення (59525). URL : https://dnaop.com/html/59525/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_4527_2006

3. ДСТУ 4269:2003 Послуги туристичні. Класифікація готелів. URL :
https://dnaop.com/html/29982/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_4269_2003

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

4. Галасюк С.С., Нездоймінов С.Г. Організація готельного господарства : навч.-практ. посіб. Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 204 с.

5. Головка О. Організація готельного господарства : навчальний посібник. М-во освіти і науки України, Мукачівський державний університет. К. : Кондор, 2011. 408 с.

6. Джинджоян В.В., Тесленко Т.В., Горб К.М. Інноваційні технології в туризмі та гостинності : навчальний посібник. Дніпро: ДГУ, 2022. 348 с

7. Кашинська О.Є. Організація готельного господарства в схемах і таблицях : Навчально-наочний посібник. Старобільськ : Вид-во ДЗ Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2018. Ч. 1. 188 с.

8. Коркуна О., Холявка В., Демічковський А., Боратинський О., Кулик О, Піхур О. Організація готельного господарства: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» денної та заочної форм навчання . Львів : Видавництво «Добра справа», 2019. 224 с.

9. Левицька І. В., Онищук Н. В. Готельна справа: Навчальний посібник : К.:Київ.нац.торг.-екон.ун-т,. Вінниця, ПП «ТД«Едельвейс і К» 2015. с. 580 с.

10. Нечаюк Л.І. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент. К. : Центр учбової літератури, 2009. 343 с.

11. Польова Л.В. Світове готельне господарство : Навчально-методичний посібник. Київ. Видавничий дім «АртЕк», 2019. 274 с.

12. Торяник В.М., Джинджоян В.В. Механізми державного управління туристичною галуззю в Україні (ліцензування, сертифікація, стандартизація): Словник=довідник. Навчальний посібник. ВНПЗ ДГУ. 2020 р. 182 с.

Монографії:

1. Стратегічне управління готельними підприємствами в умовах глобалізації : монографія / колектив авторів ; за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої. Запоріжжя : ЗНТУ, 2018. С. 120.

2. Лисенко О. В., Бондаренко К. В. Тенденції змінення цін на стандартні номери в готелях Варшави. Глобальні зміни розвитку суспільства на зламі тисячоліть : кол. моногр. : Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2023. С. 90 — 109. (0,91 д.а.)

3. Прикладні аспекти прогнозування розвитку складних соціально-економічних систем : Монографія / За ред. О. І. Черняка, П. В. Захарченка. – Бердянськ : Видавець Ткачук О. В, 2015. 384 с.

Інші наукові видання:

1. Історія розвитку готельної сфери в Україні. URL :

https://pidru4niki.com/15941024/turizm/istoriya_rozvitku_gotelnoyi_sferi_ukrayini

2. Класифікація готелів за зірками. URL :

https://bankchart.com.ua/money/turist/statti/goteli_ta_zirki_rozbiraemosya_v_nyuansah_klasifikatsiyi#google_vignette

3. Класифікація готелів (мотелів) в Україні. URL : <https://buklib.net/books/26891/>

4. Лисенко О. В. Моделювання достатності фінансового забезпечення поточних виробничих періодів для готельних підприємств. Економічний простір : Збірник наукових праць. Дніпро : ПДАБА, 2021. № 171. С. 131–136

5. Лисенко О. В. Моделювання обсягу спеціального стабілізаційного резервного фонду (на прикладі готелю «Жовтневий»). Бізнес Інформ : міжнародний науковий економічний журнал. Харків, 2021 №9 С.85-89.

6. Лисенко О. В. Моделювання змінення цін на стандартні номери в польських готелях (Краків). Бізнес Інформ : міжнародний науковий економічний журнал. Харків, 2023 № 2 С. 93-98.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу: обов'язкове відвідування лекційних, семінарських та практичних занять; гідна поведінка в аудиторії; обов'язкове відвідування консультацій

Під час викладання навчальної дисципліни «Готельна справа» застосовуються такі основні види контролю знань:

поточний контроль – систематично на різних навчальних заняттях впродовж семестру у формах:

- ✓ усне опитування;
- ✓ письмові контрольні експрес-роботи;
- ✓ тестовий контроль;

підсумковий контроль – у кінці семестру після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку, екзамену.

За рішенням викладача або кафедри нараховуються заохочувальні бали за наступні види робіт:

- за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;*
- за виконання творчих завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);*
- за участь у конференціях, олімпіадах, іншій науковій, методичній роботі тощо.*

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: здобувачі, які пропустили семінарські заняття або лекції, мають можливість відпрацювати заборгованості під час консультацій, що проводяться викладачем, відповідно до графіку консультацій. Для отримання певної кількості балів здобувач має можливість усно відповісти на питання теми, за якою він має заборгованість або виконати індивідуальну роботу, що складається з завдань, визначених викладачем в кожному окремому випадку (в залежності від обсягу заборгованості).

Політика доброчесності. Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу є необхідність дотримання принципів політики доброчесності. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Якщо має місце виявлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Головні чинники становлення та розвитку сфери гостинності.
2. Головні історичні періоди розвитку індустрії гостинності.
3. Характерні особливості та географія формування перших історичних типів засобів розміщення.
4. Розвиток готельної справи в Стародавні часи та Середні століття.
5. Характеристика основних етапів походження і становлення готельного бізнесу: до початку XIX ст. (передісторія готельної справи).
6. Історія розвитку закладів розміщення готельного типу на початку XIX - XX ст. і до середини XX ст., з середини XX ст. і до теперішнього часу.
7. Основні риси та тенденції сучасного розвитку світового готельного господарства.
8. Характеристика історії розвитку готельної сфери в Україні.
9. Особливості структури індустрії гостинності і індустрії туризму.
10. Поняття «гостинність», готельний продукт.
11. Зовнішні фактори розвитку індустрії гостинності.
12. Внутрішні фактори розвитку індустрії гостинності.
13. Заходи щодо подолання сезонності.
14. Основні тенденції розвитку індустрії гостинності.
15. Перспективи міжнародної готельної індустрії.
16. Інфраструктура готельно-туристичного комплексу.
17. Структура готельного ринку України.
18. Основні служби готельного підприємства.
19. Посадова інструкція заступника генерального директора готелю.
20. Особливості роботи служби прийому і розміщення.
21. Посадова інструкція менеджера служби розміщення.
22. Характеристика технологічного циклу обслуговування та основні етапи обслуговування гостей у готелях.
23. Зонування служби прийому і розміщення, функції підрозділів «Front office» і «Back office».
24. Характеристика функцій та посад служби прийому і розміщення.
25. Правила та порядок обслуговування клієнтів персоналом служби прийому і розміщення.
26. Поняття та порядок бронювання.

-
27. Типи і види бронювання номерів.
 28. Служба управління номерним фондом, функції її підрозділів.
 29. Господарська служба, її призначення та функції.
 30. Посадові обов'язки головного каштеляну.
 31. Організація харчування і методи обслуговування в готелі.
 32. Системи безпеки готелю і функції служби безпеці.
 33. Готельні ланцюги, їх категорії переваги та розвиток.
 34. Готельна діяльність і групи готельних підприємств.
 35. Основні вимоги до класифікації і атестації готелів.
 36. Підходи до класифікації готелів у різних країнах світу та в Україні.
 37. Сутність класифікації готелів за системами «зірок», «літер», «корон».
 38. Типологія готелів.
 39. Розміщення готельного комплексу, обґрунтування будівельних рішень.
 40. Основні ознаки будівлі готелів.
 41. Складові та етапи процесу проектування будівлі готелю.
 42. Характеристика систем забудови готелів і композиційних схем його приміщень.
 43. Поняття та роль дизайну в готельному бізнесі.
 44. Фірмовий стиль готелю: сутність, функції і етапи створення.
 45. Планування та вимоги до готельних споруд.
 46. Вимоги до планування приміщень, горизонтальних і вертикальних комунікацій готелю.
 47. Розподіл готельних підприємств за функціональним призначенням.
 48. Поняття та класифікація готельних номерів.
 49. Склад та структура інженерно-технічної служби готелю
 50. . Основні системи інженерно-технічного устаткування готелю.
 51. Організація охорони праці у готельному підприємстві.
 52. Білизняне господарство: склад, структура та функції.
 53. Технологія обслуговування номерного фонду.
 54. Прибиральні роботи: види, правила, послідовність прибиральних операцій, вимоги до них.
 55. Посадові обов'язки керівника служби номерного фонду.
 56. Склад кадрів служби номерного фонду, їх функціональні обов'язки.
 57. Характеристика та принципи використання електронних карткових замків у готелях.

-
58. Переваги та недоліки електронних карткових замків, сутність економічного ефекту від їх використання.
 59. Організація надання додаткових послуг в готелі.
 60. Організація роботи екскурсійного бюро в готелях.
 61. Транспортні рішення в готельній діяльності.
 62. Сервіс-бюро, його основні функції і види послуг.
 63. Системи розрахунків в готельному бізнесі.
 64. Інформаційні технології і спеціалізовані програмні продукти готельної діяльності.
 65. Медичні аспекти індустрії гостинності.
 66. Характеристика послуг конгрес-центрів і конференц-залів.
 67. Таймшер - як форма готельної діяльності.
 68. Проблеми розвитку готельного господарства в Україні.
 69. Економічна складова у прийнятті технічних рішень щодо будівництва готелю.
 70. Основні підходи до розрахунку тарифу на основі вартості будівництва готелю.
 71. Організація виробництва послуг та їх роль в сучасній економіці.
 72. Історія розвитку світового готельного господарства.
 73. Нормативно-правове регулювання готельної індустрії.
 74. Фактори, що впливають на типізацію готельного господарства.
 75. Характеристика основних типів засобів розміщення.
 76. Характеристика підприємств готельного господарства для відпочинку.
 77. Характеристика лікувально-оздоровчої бази підприємств готельного господарства.
 78. Сучасний підхід до класифікації підприємств готельного господарства..
 79. Класифікація підприємств готельного господарства України.
 80. Функціональна організація приміщень підприємств готельного господарства.
 81. Організація приміщень житлової групи готелю.
 82. Організація нежитлових груп приміщень підприємства готельного господарства.
 83. Архітектура та інтер'єр приміщень готелів.
 84. Основні складові формування сучасного інтер'єру підприємств готельного господарства. Кольори в інтер'єрі.
 85. Види служб. Організація роботи служб і підрозділів в готельному комплексі.
 86. Організація поверхової служби.

-
87. Організація закладів харчування готельного комплексу.
 88. Організація роботи з надання бізнес-послуг у готельному господарстві.
 89. Організація роботи структурного підрозділу із надання побутових послуг.
 90. Організація продовольчого і матеріально-технічного постачання в готельному комплексі.
 91. Організація і технологія прибирання номерів.
 92. Правила заселення гостей.
 93. Організація додаткових послуг.
 94. Організація виїзду гостей.
 95. Експлуатаційна програма готеля.
 96. Організаційно-економічні показники готельного господарства.
 97. Структура собівартості готельних господарств.
 98. Тарифна політика готельного господарства.
 99. Маркетингова політика готельного господарства.
 100. Амортизаційна політика готельного господарства.
 101. Класифікація номерного фонду готеля.
 102. Організація складського і тарного господарства.
 103. Організаційно-управлінські структури обслуговуючих господарств.
 104. Організація санітарно-технічного і інженерно-технічного обслуговування в готельному комплексі.
 105. Організаційно-управлінська структура та робота підрозділів, що надають розважальні послуги в готельних комплексах.
 106. Організація дозвілля в готельному комплексі.
 107. Ігорний бізнес як сегмент індустрії дозвілля.
 108. Роль туризму в розвитку готельного бізнесу.
 109. Міжнародна мережа готелів.
 110. Інфраструктура готельного господарства.

Курортна справа

Освітній компонент «*Курортна справа*» забезпечує знання про організацію та функціонування курортно-рекреаційної діяльності, використання природних лікувально-оздоровчих ресурсів і особливості надання курортних послуг. Курортна справа відіграє важливу роль у розвитку оздоровчого, медичного та рекреаційного туризму, сприяє зміцненню здоров'я населення та розвитку туристичної інфраструктури.

Вивчення курсу дозволяє студентам ознайомитися з типами курортів, принципами організації санаторно-курортного обслуговування, сучасними технологіями оздоровлення та особливостями управління курортними закладами. У процесі навчання здобувачі вищої освіти набувають навичок оцінювання рекреаційного потенціалу територій, організації оздоровчих послуг, формування курортного продукту та забезпечення якісного сервісу у сфері рекреації й гостинності. Необхідність вивчення освітнього компонента зумовлена зростанням попиту на оздоровчий і рекреаційний туризм та потребою ринку праці у фахівцях, здатних професійно організовувати курортну діяльність відповідно до сучасних стандартів туристичного обслуговування.

Метою вивчення освітнього компонента «*Курортна справа*» є ознайомлення студентів із теоретичними основами функціонування курортного комплексу, державним регулюванням та нормативно-правовим забезпеченням курортної діяльності в Україні, організацією діяльності санаторно-курортних закладів та їх соціальним значенням, видами санаторно-курортних послуг та особливостями їх надання особам з обмеженими можливостями, управлінськими аспектами управління санаторно-курортними закладами та організацію курортної справи в умовах воєнного стану

Основними завданнями вивчення дисципліни «Курортна справа» є набуття спеціальних знань та практичних навичок організації курортної справи з урахуванням аналізу успішної діяльності підприємств курортної індустрії, використанні організаційно-економічних, нормативно-правових форм і методів ефективного запровадження курортної справи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК20. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

СК32. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР)**.

ПРН 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПРН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ПРН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН25. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку курортної справи.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: «Економічна теорія», «Менеджмент готельного і ресторанного бізнесу», «Маркетинг готельного і ресторанного бізнесу». «Маркетинг».

Форми проведення занять: лекції, семінарські заняття

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання)

здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компонента «Курортна справа» передбачений підсумковий контроль **у формі заліку**.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)
 Курс 4 Семестр 7

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Основи курортної справи	18
2	Медичний туризм як основа курортної справи	18
3	Управління діяльністю санаторно-курортних підприємств	18
4	Соціальний характер курортної справи та інклюзія в розвитку курортів	24
5	Курортний потенціал регіонів України	24
6	Управління профілактикою та реабілітацією на курортах в умовах воєнного стану	18
	Разом	120
	Форма підсумкового контролю	залік

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Сазонець І. Л., Вівсьянник О.М., Баб'як О.В., Бурачик А.І. Курортна справа. Навчальний посібник. Рівне : Волин. обереги, 2024. 300 с.
2. Джинджоян В.В., Саленко А.С., Сазонець І.Л. Соціальні детермінанти розвитку сфери послуг в концепції формування постіндустріального суспільства. Рівне. Волин. обереги, 2021. 208 с.
3. Сазонець І. Л., Джинджоян В. В. Соціальний потенціал та перспективи функціонування санаторно-курортних підприємств. *Вісник НУВГП. Економічні науки : зб. наук. пр.* 2020. Вип. 1(89). С. 188–209.
4. Сазонець І. Л. Концептуальні основи державного регулювання розвитку рекреаційної діяльності санаторно-курортних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід.* 2017. № 6. С. 5–8.
5. Сазонець І. Л. Оціночні параметри якості рекреаційної діяльності санаторно-курортних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід.* 2017. № 7. С. 15–18.
6. Заваріка Г.М. Курортна справа: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 264 с.

Додаткова:

1. Джинджоян В. В. Реалізація туристичних програм у сфері освіти, медицини, природоохорони. *Економіка та держава.* 2020. № 1. С. 50–53.
2. Сазонець І.Л., Зима І.Я. Соціальні інститути в трансформації державної системи управління охороною здоров'я. Рівне. Волинські обереги, 2018. 168 с.
3. Сазонець О.М., Ганкіна М.С. Дослідження ефективності рекреаційної діяльності санаторіїв України за допомогою використання методу таблиць виживання. *Проблеми підвищення ефективності економіки та управління в сучасних умовах.* Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 19 грудня 2016 р. С. 89 – 92.
4. Сазонець І.Л., Обуховська Л.І. Діяльність комунального закладу охорони здоров'я в умовах реалізації положень Концепції загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір». *Передова наука : Матеріали XVI Міжн. наук.-практ. конф. Шефід, великобританія. Освіта і наука : 2020.* С. 71 – 72.

5. Сазонець І. Л., Ходак О.В. Значення санаторно-курортних підприємств в державній політиці розвитку туризму. «*Теорія та практика менеджменту*». Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Луцьк, 2021 р.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу міститься в обов'язковому відвідуванні лекційних, семінарських занять; гідної поведінки в аудиторії; обов'язковому відвідуванні консультацій;

Поточний контроль – включає: усні опитування, проведення семінарських занять, підготовку рефератів і письмових доповідей, відпрацювання академічних заборгованостей тощо. Апеляція поточних оцінок можлива протягом відповідного модулю.

Тематичний контроль – проводиться у формі письмових контрольних робіт.

Підсумковий контроль – проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється у формі іспиту в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Політика доброчесності – неприйнятним є повне співпадіння змісту робіт здобувачів або не самостійно виконані роботи. Всі однакові та не самостійні роботи не зараховуються.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Теоретичні основи функціонування курортного комплексу.
2. Державне регулювання забезпечення курортної діяльності в Україні.
3. Санаторно-курортні заклади як складова процесу профілактики та реабілітації.
4. Нормативно-правове забезпечення курортної діяльності в Україні.
5. Постковідна реабілітація в санаторних закладах України.
6. Органи, що здійснюють управління у сфері діяльності курортів та їх повноваження.
7. Організація діяльності санаторно-курортних закладів та їх соціальне значення.

8. Санаторно-курортні послуги та особливості їх надання особам з обмеженими можливостями.

9. Види санаторно-курортних підприємств.

10. Основи менеджменту санаторно-курортного закладу.

11. Маркетингова діяльність санаторно-курортного закладу.

12. Поняття і види курортного обслуговування.

13. Поняття послуги у сфері курортного обслуговування.

14. Організаційно-правові форми курортного обслуговування.

15. Нові технології у сфері курортного обслуговування.

16. Попит на курортні послуги в Україні.

17. Курортно-рекреаційні кластери.

18. Кластери медичного туризму, механізм їх формування.

19. Специфіка організації курортно-оздоровчого туризму як одного з основних видів гостинності.

20. Курортно-оздоровчий туризм в Україні і за кордоном.

21. Роль курортного обслуговування в організації різних форм рекреаційної діяльності.

22. Сфера соціального захисту та обслуговування населення.

23. Санаторно-курортні послуги.

24. Лікування, медична реабілітація та профілактика захворювання в санаторно-курортних закладах.

25. Забезпечення належних умов проживання в санаторно-курортних закладах.

26. Забезпечення та організація харчування в санаторно-курортних закладах;

27. Одержання культурно-побутових послуг рекреантом в санаторно-курортному закладі.

28. Новітні технології курортного оздоровлення.

29. Особливості фінансування діяльності санаторно-курортних закладів.

30. Вимоги до кваліфікації персоналу санаторно-курортних закладів.

Лікувально-оздоровчий туризм

Освітній компонент «Лікувально-оздоровчий туризм» спрямований на формування знань про організацію оздоровчих і лікувально-профілактичних туристичних послуг, використання природних рекреаційних ресурсів та особливості функціонування закладів оздоровчого туризму. Дисципліна відіграє важливу роль у підготовці фахівців, здатних працювати у сфері збереження та відновлення здоров'я населення засобами туризму й рекреації.

Вивчення освітнього компонента дозволяє студентам ознайомитися з основними видами лікувально-оздоровчого туризму, сучасними технологіями оздоровлення, організацією санаторно-курортного обслуговування та принципами формування оздоровчого туристичного продукту. У процесі навчання здобувачі вищої освіти набувають навичок оцінювання лікувально-рекреаційного потенціалу територій, організації оздоровчих програм, забезпечення якісного сервісу та врахування потреб різних категорій туристів.

Необхідність вивчення дисципліни зумовлена зростанням попиту на послуги оздоровчого туризму та популяризацією здорового способу життя.

Метою вивчення освітнього компоненту «Лікувально-оздоровчий туризм» є формування уявлення про організацію лікувально-оздоровчого та рекреаційного туризму, спрямованого на організацію та забезпечення лікування, медичну реабілітацію, профілактику захворювань та оздоровлення із використанням природних лікувальних та рекреаційних ресурсів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК20. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

СК32. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР):**

ПРН 4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПРН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ПРН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН25. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку курортної справи.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: «Економічна теорія», «Менеджмент готельного і ресторанного бізнесу», «Маркетинг готельного і ресторанного бізнесу». «Маркетинг».

Форми проведення занять: лекції, семінарські заняття

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «*Лікувально-оздоровчий туризм*» передбачений підсумковий контроль **у формі заліку.**

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)
Курс 4 Семестр 7

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Сутність і особливості лікувально-оздоровчого туризму.	18
2	Природно-рекреаційна складова лікувально-оздоровчого туризму.	18
3	Бальнеологічні ресурси в санаторно-курортному лікуванні.	18
4	Методики лікувально-оздоровчого туризму.	24
5	Термотерапія в санаторно-курортному лікуванні.	24
6	Нетрадиційні методи лікування.	18
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

- Сазонець І. Л., Вівсяник О.М., Баб'як О.В., Бурачик А.І. Курортна справа. Навчальний посібник. Рівне : Волин. обереги, 2024. 300 с.
- Сазонець І. Л., Джинджоян В. В. Соціальний потенціал та перспективи функціонування санаторно-курортних підприємств. *Вісник НУВГП. Економічні науки* : зб. наук. пр. 2020. Вип. 1(89). С. 188–209.

3. Сазонець І. Л. Концептуальні основи державного регулювання розвитку рекреаційної діяльності санаторно-курортних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 6. С. 5–8.

4. Сазонець І. Л. Оціночні параметри якості рекреаційної діяльності санаторно-курортних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 7. С. 15–18.

5. Заваріка Г.М. Курортна справа: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 264 с.

Додаткова:

1. Джинджоян В. В. Реалізація туристичних програм у сфері освіти, медицини, природоохорони. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С. 50–53.

2. Сазонець І.Л., Зима І.Я. Соціальні інститути в трансформації державної системи управління охороною здоров'я. Рівне. Волинські обереги, 2018. 168 с.

3. Сазонець О.М., Ганкіна М.С. Дослідження ефективності рекреаційної діяльності санаторіїв України за допомогою використання методу таблиць виживання. *Проблеми підвищення ефективності економіки та управління в сучасних умовах*. Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 19 грудня 2016 р. С. 89 – 92.

4. Сазонець І.Л. Головні завдання UNWTO та її вплив на подолання наслідків COVID-19 у сфері туризму. Управління розвитком туризму та гостинності на основі співпраці з міжнародними організаціями / за ред. І.Л. Сазонця. Дніпро, 2023 С. 10 – 21.

5. Охорона здоров'я та рекреація: понятійно-термінологічний словник / за ред. О.М. Вівсянника. Рівне : Волинські обереги, 2023. 168 с.

6. Сазонець І.Л., Обуховська Л.І. Діяльність комунального закладу охорони здоров'я в умовах реалізації положень Концепції загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір». *Передова наука* : Матеріали XVI Міжн. наук.-практ. конф. Шефїлд, великобританія. Освіта і наука : 2020. С. 71 – 72.

7. Сазонець І. Л., Ходак О.В. Значення санаторно-курортних підприємств в державній політиці розвитку туризму. «*Теорія та практика менеджменту*». Матеріали Міжнародної науково-практична конференції. Луцьк, 2021 р.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу міститься в обов'язковому відвідуванні лекційних, семінарських занять; гідної поведінки в аудиторії; обов'язковому відвідуванні консультацій;

Поточний контроль – включає: усні опитування, проведення семінарських занять, підготовку рефератів і письмових доповідей, відпрацювання академічних заборгованостей тощо. Апеляція поточних оцінок можлива протягом відповідного модулю.

Тематичний контроль – проводиться у формі письмових контрольних робіт.

Підсумковий контроль – проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється у формі іспиту в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Політика доброчесності – неприйнятним є повне співпадіння змісту робіт здобувачів або не самостійно виконані роботи. Всі однакові та не самостійні роботи не зараховуються.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Загальна характеристика курортно-рекреаційних ресурсів України.
2. Мінеральні води України, їх види та вплив на організм людини.
3. Лікувальні грязі України, їх види та вплив на організм людини.
4. Основні типи санаторно-курортних закладів України.
5. Особливості санаторно-курортного продукту.
6. Характерні особливості санаторно-курортних послуг.
7. Характеристика сучасних SPA – об'єктів.
8. Курорти України за характером природних лікувальних факторів.
9. Сутність поняття бальнеологія та її складові.
10. Основні види кліматотерапії.
11. Рідкісні та нетрадиційні методи оздоровлення.
12. Методи використання мінеральних вод на курорті.
13. Методи використання лікувальних грязей на курорті.

-
14. Поняття «курортний ландшафт» та його використання для лікування і відпочинку.
 15. Методики, на яких ґрунтуються SPA-процедури.
 16. Законодавство про курорти, його завдання та принципи державної політики у сфері курортної справи
 17. Типологія курортів..
 18. Лікувальний профіль (спеціалізація) курортів . Використання природних територій для діяльності курортів
 19. Виявлення, облік та надання у користування природних лікувальних ресурсів
 20. Розробка родовищ підземних лікувальних мінеральних вод, лікувальних грязей та інших природних лікувальних ресурсів.
 21. Порядок здійснення медико-біологічної оцінки якості та цінності природних лікувальних ресурсів, визначення методик їх використання.
 22. Основні типи лікувальних грязей.
 23. Аеротерапія.
 24. Геліотерапія.
 25. Таласотерапія.
 26. Мікротерапія.
 27. Лікувальні фактори мінеральних вод.
 28. Загальні властивості пелоїдів.
 29. Сапропелі.
 30. Мулові сульфідні пелоїди.
 31. Штучні пелоїди.
 32. Охорона пелоїдів.
 33. Пелоїдолікування (грязелікування).
 34. Теплолікування.

Доступний туризм

Освітній компонент «Доступний туризм» спрямований на формування знань про організацію туристичних послуг для різних категорій населення, зокрема осіб з інвалідністю, людей похилого віку, сімей з дітьми та інших маломобільних груп. Дисципліна сприяє розумінню принципів безбар'єрності, інклюзивності та соціальної відповідальності у сфері туризму.

Вивчення освітнього компонента дозволяє студентам ознайомитися з міжнародними та національними стандартами доступності туристичної інфраструктури, особливостями організації доступного туристичного середовища та адаптації туристичних послуг до потреб різних категорій туристів. У процесі навчання здобувачі освіти набувають навичок оцінювання рівня доступності туристичних об'єктів, розроблення інклюзивних туристичних маршрутів і забезпечення якісного сервісу для всіх споживачів туристичних послуг.

Необхідність вивчення дисципліни зумовлена сучасними тенденціями розвитку інклюзивного суспільства, зростанням попиту на доступні туристичні послуги та потребою ринку праці у фахівцях, здатних створювати безпечне, комфортне й доступне туристичне середовище відповідно до міжнародних стандартів і принципів рівних можливостей.

Метою вивчення освітнього компоненту «Доступний туризм» є набуття знань про сутність та форми доступності в туризмі, особливості організації обслуговування людей з особливими потребами, формування безбар'єрного середовища на мікро-, макро- та мегарівнях та інші аспекти соціально відповідальної поведінки держави та підприємств туристичної галузі щодо доступності у суспільстві.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

СК23. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

СК29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

СК31. Здатність працювати в міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості, до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР)**.

ПРН 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

Передумови для вивчення освітнього компоненту «Доступний туризм» є знання з дисциплін: «Організація туризму», «Стандартизація, сертифікація туристичних послуг та ліцензування туристичної діяльності», «Маркетинг в туризмі», «Менеджмент в туризмі».

Форми проведення занять – лекції та семінарські заняття.

Форма підсумкового контролю. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «Доступний туризм» передбачений підсумковий контроль **у формі заліку.**

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)

Курс 4 Семестр 7

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Основні поняття та категорії доступного туризму.	15
2	Нормативно-правове регулювання щодо надання доступних послуг специфічним категоріям громадян.	15
3	Туристична інформація та реклама (підготовка, інформування, бронювання) доступності.	15
4	Організація безбар'єрності для туристів на транспорті.	15
5	Організація міського середовища та архітектури.	15
6	Надання послуг з проживання, харчування та конференц-послуги.	15
7	Особливості відвідування культурних об'єктів та пам'ятників (музеї, театри, кінотеатри та ін.).	15
8	Доступність інших місць та заходів для певних категорій туристів.	15
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Державне управління в галузі туризму та гостинності в Україні : колективна монографія / За ред. В.М. Торяника. Дніпро, 2024. 212 с.
2. Джинджоян В.В., Корнеєв М.В., Ходак О.В., Небаба Н.О. Економіка та менеджмент міжнародного туризму: навч. посіб. Київ: Видавництво «Каравела», 2024. 376 с.
3. Джинджоян В.В., Сазонець О.М., Лисенко О.В., Гессен А.Є. Корпоративна соціальна відповідальність в індустрії гостинності: навчальний посібник. Київ: Видавництво «Каравела», 2025. 250 с.
4. Сазонець І. Л., Джинджоян В. В. Науково-методичні підходи до визначення функцій туристичних підприємств та напрямів реалізації їх соціальної складової. Ефективна економіка. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7372> (дата звернення: 29.03.2025).
5. Сазонець І.Л., Джинджоян В.В., Яковлева-Мельник Н.Г., Седлецька О.В. Маркетинг готельного та ресторанного бізнесу : навчальний посібник. Київ: Видавництво «Каравела», 2025. 274 с.
6. Сазонець О.М., Сазонець І.Л. Міжнародний бізнес і логістика: понятійно-термінологічний словник. Київ, «Центр учбової літератури», 2021 р. 264 с.
7. Торяник В.М., Сардак С.Е. Джинджоян В.В. Туризмологія : підручник. За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора В.О. Негодченка. Дніпро: ДГУ, 2022. 306 с.
8. Торяник В.М., Хрідочкін А.В., Джинджоян В.В. Ескурсологія: підручник Київ: Видавництво «Каравела», 2023. 370 с.
9. Торяник В.М., Хрідочкін А.В., Джинджоян В.В. Основи музеєзнавства: навч. посіб. Київ: Видавництво «Каравела», 2024. 296 с.

Додаткова:

-
1. Джинджоян В.В., Ходак О.В., Яковлева-Мельник Н.Г. Активізація процесів цифровізації та впровадження інноваційних інструментів у сфері гостинності. *Challenges and Issues of Modern Science*. 2024. № 2. С. 409-421.
 2. Джинджоян В.В., Саленко А.С., Сазонець І.Л. Соціальні детермінанти розвитку сфери послуг в концепції формування постіндустріального суспільства: монографія. Рівне. Волин. береги, 2021. 160 с.
 3. Джинджоян В.В. Сучасні інноваційні тренди в сфері гостинності. Ефективне управління розвитком індустрії туризму та гостинності у конкурентному середовищі : колективна монографія / За загальною редакцією доктора економічних наук, доцента В.В. Джинджояна. Дніпро: ЛІРА, 2022. 246 с.
 4. Джинджоян В.В., Бережна К.О. Досвід зарубіжних країн в управлінні персоналом підприємств сфери гостинності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 2. С. 36-41.
 5. Миськів Г.В., Пасінович І.І. Сталий розвиток і соціальна відповідальність в умовах війни в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2023. № 7(1). С. 21–36.
 6. Огінок С.В., Федунь М.В., Бондаренко Ю.Г. Соціальна відповідальність прибуткових організацій. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. № 45. С. 58–62.
 7. Сазонець І.Л., Гладченко А.Ю., Гессен А.Є. Соціально-економічні детермінанти глобальної рівноваги: монографія. Рівне: Волинські береги, 2016. 352 с.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: здобувачі, які пропустили семінарські заняття або лекції, мають можливість відпрацювати заборгованості під час консультацій, що проводяться викладачем, відповідно до графіку консультацій. Для отримання певної кількості балів здобувач має можливість усно відповісти на питання теми, за якою він має заборгованість або виконати індивідуальну роботу, що складається з завдань, визначених викладачем в кожному окремому випадку (в залежності від обсягу заборгованості).

Політика доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Якщо має місце виявлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Ставлення до людей з інвалідністю на різних історичних етапах розвитку людства.
2. Світова статистика інвалідності.
3. Причини та наслідки інвалідності.
4. Категорії та форми інвалідності.
5. Міжнародна підтримка та захист прав інвалідів.
6. Розвиток інклюзивного туризму у XXI ст.
7. Правове забезпечення розвитку доступного середовища та інклюзивного туризму в Україні.
8. Особливості інклюзивного туризму в Україні.
9. Міжнародний досвід розвитку безбар'єрного середовища та інклюзивного туризму.
10. Вимоги до будівлі готелю, паркування, прилеглої території.
11. Вимоги до обладнання гостьових зон, громадських туалетних кімнат, ліфтів у готельних підприємствах.
12. Вимоги до номерного фонду для розміщення гостей з особливими потребами.

-
13. Етика та комунікація персоналу готелів під час роботи з гостями з особливими потребами.
 14. Надання основних та додаткових послуг для гостей з особливими потребами.
 15. Приклади готельних підприємств доступних для гостей з інвалідністю.
 16. Організація надання транспортних послуг для пасажирів з особливими потребами.
 17. Особливості проведення екскурсій для туристів з особливими потребами.
 18. Організація музейної діяльності для відвідувачів з особливими потребами.
 19. Проблеми та перспективи розвитку національного інклюзивного туризму.
 20. Доступні культурні, історичні об'єкти та пам'ятки у найбільших містах України.
 21. Приклади успішних інклюзивних проектів в Україні.
 22. Форми та види інклюзивної туристичної діяльності осіб з особливими потребами.
 23. Приклади тактильних піктограм.
 24. Елементи доступного середовища.
 25. Рекомендації для персоналу підприємств та установ сфери послуг щодо використання слів та понять під час спілкування з особами з інвалідністю.
 26. Інноваційні технології обслуговування маломобільних осіб у готельній індустрії.
 27. Інноваційні технології обслуговування сліпих і людей з вадами зору.
 28. Інноваційні технології обслуговування глухих, людей, що слабочують, і осіб з неврологічними і психічними дефектами.
 29. Доступність музеїв м. Дніпро для проведення екскурсій для людей з особливими потребами.
 30. Проблеми розвитку безбар'єрного туризму в Україні.

Міжнародний маркетинг

Міжнародний маркетинг відіграє важливу роль у розвитку глобального туристичного ринку, оскільки забезпечує просування туристичних послуг і продуктів на міжнародному ринку, формування позитивного іміджу туристичних підприємств та ефективну взаємодію з різними цільовими аудиторіями. Особливістю міжнародного маркетингу є необхідність урахування культурних, економічних, соціальних і поведінкових відмінностей споживачів у різних країнах, а також адаптації маркетингових стратегій до умов глобального ринку.

Вивчення освітнього компонента «*Міжнародний маркетинг*» забезпечує знання про сучасні інструменти міжнародного просування туристичних послуг, брендинг туристичних дестинацій, особливості міжнародних комунікацій та поведінку споживачів туристичного продукту. У процесі навчання студенти набувають навичок аналізу міжнародного туристичного ринку, розроблення маркетингових стратегій, використання цифрових технологій просування, організації рекламних кампаній та оцінювання конкурентоспроможності туристичних послуг.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний маркетинг» є формування у студентів теоретичних і практичних знань у сфері ведення міжнародної маркетингової діяльності, необхідних для досягнення комерційних цілей у міжнародному бізнесі. Предметом вивчення дисципліни є сукупність принципів комплексного системного управління міжнародною маркетинговою діяльністю на підприємстві та реалізація основних функцій маркетингу у міжнародному бізнесі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. К09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 14.1 . Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК17. Здатність здійснювати комунікаційну діяльність, логічно вірно, аргументовано доводити власну думку та відстоювати власну позицію.

Спеціальні (фахові) (СК):

К18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

К19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

К22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

К23. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

К24. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

К25. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

К28. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

К29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

К30. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, вміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР)**:

ПРН 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних 12 послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративноуправлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПРН26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: «Економічна теорія», «Маркетинг»

Форми проведення занять: лекції, семінарські заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «Міжнародний маркетинг» передбачений підсумковий контроль у **формі заліку.**

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)

Курс 4 Семестр 8

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Сутність та специфіка міжнародного маркетингу	15
2	Міжнародне маркетингове середовище	15
3	Міжнародні маркетингові дослідження	15
4	Сегментація світового ринку	15
5	Моделі та стратегії виходу фірми на зарубіжний ринок	15
6	Міжнародний маркетинговий комплекс: товарна політика	15
7	Міжнародна цінова політика	15
8	Міжнародні канали розподілу	15
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Каніщенко, О. Л. Міжнародний маркетинг : підручник. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2016. 480 с.
2. Сазонець О. М., Сазонець І. Л. Міжнародний бізнес і логістика: понятійно-термінологічний словник. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 288 с.
3. Сазонець І.Л. Управління проектами та ризиками в туризмі: навч. посіб. / І.Л. Сазонець, О.М. Сазонець. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 220 с.
4. Міжнародний маркетинг : навчальний посібник / Т. В. Шталь, І. Е. Астахова, В. О. Козуб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 275 с.
5. Міжнародний маркетинг: методичні рекомендації до практичних завдань (бакалаврського) рівня / уклад. О. В. Гронь. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 48 с.

Додаткова:

1. Павлов К. В., Лялюк А. М., Павлова О. М. Маркетинг: теорія і практика: підручник. Луцьк : СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф» 2022. 408 с.
2. Сазонець О.М. Економіка гостинності : понятійно-термінологічний словник / О.М. Сазонець, Т.В. Тесленко, М.В. Гакова, Ю.Г. Лучанська. - К.: Видавництво "Каравела", 2024. 168 с.
3. Барабанова В.В., Богатирьова Г.А., Маловічко С.В. Міжнародний маркетинг: метод. рек. до вивч. дисц. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. маркетингу, менеджменту та публічного адміністрування. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2022. 71 с.
4. Литвин О. В. Основи туризмознавства / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: О. В. Литвин, М. Г. Акулов. Умань : Візаві, 2019. - 169 с.
5. Сазонець О.М., Гессен А.Є., Седлецька О.В., Яковлева-Мельник Н.Г. Електронний маркетинг і графічний дизайн у готельному бізнесі. Ефективна економіка. 2025. № 4. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.4.13> .

ПОЛІТИКА КУРСУ

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням виконуваних робіт:

- ✓ *семінари/самостійна/індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60;*
- ✓ *тематична контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40).*

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, підготовка рефератів). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в практичній (письмовій) роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагиату (обману). Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому

обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарського заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном (смартфоном), планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності **не толеруються**.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Сутність та форми міжнародного маркетингу. Спільні та відмінні риси внутрішнього та міжнародного маркетингу.
2. Суб'єкти міжнародного маркетингу. Основні рішення, що приймаються при здійсненні міжнародної маркетингової діяльності.
3. Загальна характеристика міжнародного маркетингового середовища.
4. Міжнародне економічне середовище, його складові.
5. Міжнародне політико-правове середовище. Політичні ризики та методи оцінки їх рівня.
6. Міжнародне соціально-культурне середовище, його склад.
7. Суть та особливості міжнародних маркетингових досліджень.
8. Етапи міжнародного маркетингового дослідження. 9. Типи міжнародних маркетингових досліджень.
9. Маркетингова інформаційна система.
10. Поняття і мета сегментації. Підходи та вимоги до міжнародної сегментації.
11. Критерії сегментації світового ринку. Етапи сегментації світового ринку.
12. Стратегії сегментації.
13. Визначення рівня конкуренції на обраному ринку.
14. Модель п'яти сил конкуренції.
15. «Національний ромб» М. Портера. Критерії вибору привабливих ринків.
16. Поняття ціни і цінової політики у міжнародному маркетингу.

-
17. Види цін в міжнародному маркетингу.
 18. Методика ціноутворення на міжнародному ринку.
 19. Міжнародні цінові стратегії.
 20. Збутова політика в міжнародному маркетингу.
 21. Канали розподілу в міжнародному маркетингу, їх вибір та структура.
 22. Методи збуту в міжнародному маркетингу.
 23. Посередники на зарубіжних ринках і форми роботи з ними.
 24. Комплекс маркетингових комунікацій.
 25. Процес формування системи маркетингових комунікацій.
 26. Реклама у міжнародних маркетингових комунікаціях.
 27. Паблік релейшнз в міжнародному маркетингу
 28. Стимулювання збуту у міжнародному маркетингу

Міжнародна економіка

Туристична діяльність є складовою світового економічного простору та тісно пов'язана з міжнародною торгівлею, інвестиціями, валютними відносинами й глобальними економічними процесами. Розвиток міжнародного туризму залежить від економічної співпраці між державами, рівня інтеграції у світову економіку та сучасних тенденцій міжнародного ринку послуг.

Вивчення освітнього компонента «Міжнародна економіка» забезпечує знання про закономірності функціонування світового господарства, міжнародні економічні відносини, особливості глобального ринку туристичних послуг та вплив економічних процесів на розвиток туризму. У процесі навчання студенти набувають навичок аналізу міжнародних економічних процесів, оцінювання ринкових тенденцій, визначення економічної ефективності туристичної діяльності та адаптації до змін міжнародного бізнес-середовища.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» є формування теоретичних, професійних знань і практичних навичок щодо науково-практичних підходів, умов та принципів функціонування міжнародної економіки, вирішення глобальних проблем людства, системи та органів управління ТНК, методів, моделей інтеграції національних економік, впливу людського чиннику на ефективність міжнародної діяльності, функціональних підходів до діяльності міжнародних організацій та регіональних угруповань, та ін.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

-
- ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.*
- ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.*
- ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. К09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.*
- ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.*
- ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.*
- ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.*
- ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.*
- ЗК 14.1 . Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.*
- ЗК17. Здатність здійснювати комунікаційну діяльність, логічно вірно, аргументовано доводити власну думку та відстоювати власну позицію.*

Спеціальні (фахові) (СК):

- СК18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.*
- СК19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.*
- СК22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів*
- СК23. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).*
- СК24. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.*
- СК25. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.*
- СК28. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.*
- СК29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.*
- СК30. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, вміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.*

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР)**:

ПРН 1. Знати ,розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних 12 послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративноуправлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПРН26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: «Економічна теорія», Географія туризму», «Маркетинг».

Форми проведення занять: лекції, семінарські заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «*Міжнародна економіка*» передбачений підсумковий контроль у **формі заліку**.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)

Курс 4 Семестр 8

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Вступ до міжнародної економіки	14
2	Транснаціоналізація світової економіки	14
3	Засади міжнародної інвестиційної діяльності	8
4	Міжнародна торгівля товарами та послугами	10
5	Міжнародна міграція робочої сили	14
6	Міжнародний науково-технологічний обмін	8
7	Міжнародні фінансові інститути	10
8	Регіональний аспект міжнародної економічної інтеграції	14
9	Глобалізація світової економіки	14
10	Транзитний потенціал та світові інфраструктурні проекти	14
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Сазонець І.Л., Федорова В.А., Гладченко А.Ю. Інвестування. Підручник. Львів. Новий Світ-2000, 2019 р., 388 с.

-
2. Науково-практичні дослідження міжнародних економічних відносин: електронний навчальний посібник / Філіпенко А. К., 2024.158с.
 3. Історичні детермінанти включення України в систему міжнародних економічних відносин : монографія / В.В. Небрат, Н.О. Горін та ін. ; за ред. д.е.н. В.В. Небрат ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2021. 528 с.
 4. Сазонець О. М., Сазонець І. Л. Міжнародний бізнес і логістика: понятійно-термінологічний словник. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 288 с.
 5. Сазонець І.Л. Управління проектами та ризиками в туризмі: навч. посіб. / І.Л. Сазонець, О.М. Сазонець. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 220 с.

Додаткова:

1. Сазонець О.М. Економіка гостинності : понятійно-термінологічний словник / О.М. Сазонець, Т.В. Тесленко, М.В. Гакова, Ю.Г. Лучанська. - К.: Видавництво "Каравела", 2024. 168 с.
2. Литвин О. В. Основи туризмознавства. Умань : Візаві, 2019. 169 с.
3. Ризики в сучасній системі Міжнародних економічних відносин: монографія / за ред. О.І. Шниркова. К: ВПЦ «Київський університет», 2020. 207 с.
4. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації. URL: www.world-tourism.org
5. Сайт інформаційно-аналітичного центра. URL: <http://www.pravo-law.kiev.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html>. (дата звернення 19.02.2022).
6. Офіційний сайт Світової Організації Торгівлі. URL: http://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2011_e/its11_world_trade_dev_e.pdf. (дата звернення 19.02.2022).
7. Міграція в Україні: факти і цифри. URL: http://iom.org.ua/ua/pdf/Facts&Figures_b5_ua_f.pdf. (дата звернення 19.02.2022).

ПОЛІТИКА КУРСУ

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням виконуваних робіт:

- *семінари/самостійна/індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60;*
- *тематична контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40).*

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, підготовка рефератів). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в практичній (письмовій) роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату (обману). Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому

обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарського заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном (смартфоном), планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності **не толеруються**.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Охарактеризуйте основні етапи еволюції світового господарства.
2. Поясніть відміни між світовим ринком, світовим господарством та міжнародною економікою.
3. Дайте визначення предмету, об'єкту і суб'єктів міжнародної економіки.
4. Охарактеризуйте групи країн за рівнем соціально-економічного розвитку.
5. Розкрийте суть міжнародного поділу праці. Які чинники його визначають?
6. Які показники характеризують ступінь відкритості національної економіки?
7. Розкрийте сутність, основи форми та характерні риси функціонування міжнародних корпорацій.
8. Визначте особливості функціонування транснаціональних корпорацій та опишіть умови і засади інвестиційної діяльності транснаціональних корпорацій.
9. Проаналізуйте варіанти здійснення інвестицій транснаціональною корпорацією.
10. Розкрийте вплив транснаціональних корпорацій на економічний розвиток держав.
11. Розкрийте сутність та наведіть тлумачення терміну «міжнародні інвестиції» та надайте класифікацію міжнародних інвестицій.
12. Охарактеризуйте особливості міжнародного інвестування на ринку фінансових активів.
13. опишіть існуючі складності інвестування на ринку міжнародних інвестицій.
14. Визначте цілі міжнародних компаній, які здійснюють фінансові інвестиції.
15. Визначте цілі міжнародного інвестування на ринку реальних інвестицій.
16. Охарактеризуйте зовнішньоекономічну політику держав.
17. Визначте етапи розвитку міжнародної інвестиційної діяльності компаній.
18. Сутність та мета лізингу. Типи лізингових контрактів.

-
19. Охарактеризуйте географічну та товарну структуру сучасної міжнародної торгівлі, її головні тенденції.
 20. У чому полягають особливості міжнародної торгівлі послугами?
 21. Охарактеризуйте сучасні структурні зрушення у міжнародній торгівлі послугами.
 22. Яку роль у регулюванні і розвитку міжнародної торгівлі відіграє СОТ?
 23. Якими принципами у своїй торговельній політиці повинні керуватися держави, що приєдналися до СОТ? Назвіть переваги, які набула Україна при вступі до СОТ.
 24. Охарактеризуйте законодавчо-нормативну базу, що сприяє створенню лібералізованого підприємницького середовища в Україні.
 25. Проаналізуйте економічні та неекономічні причини міжнародної трудової міграції.
 26. Охарактеризуйте основні етапи міжнародної міграції.
 27. У чому полягають особливості сучасної міжнародної трудової міграції?
 28. Які заходи державного регулювання міграції застосовують приймаючі країни?
 29. Охарактеризуйте завдання та функції МОМ.
 30. Охарактеризуйте завдання та функції МОП.
 31. Проаналізуйте сучасну ситуацію з трудової міграції в Україні.
 32. У чому полягають причини стрімкого розвитку міжнародного науково-технологічного обміну?
 33. Охарактеризуйте комерційні форми міжнародного трансферу технологій.
 34. Охарактеризуйте некомерційні форми міжнародного науково-технологічного обміну.
 35. Які вигоди отримують експортери та імпортери технологій?
 36. У чому полягають особливості сучасного міжнародного науково-технологічного обміну?
 37. Які провідні міжнародні кредитно-фінансові інститути ви знаєте? У чому полягає їх призначення?
 38. Якими були основні цілі створення МВФ та які його функції?
 39. Які основні функції виконує Світовий банк?
 40. Які установи складають групу Світового банку? У чому полягає їх призначення?
 41. Які чинники сприяли західноєвропейській інтеграції та які основні етапи пройшов Європейський Союз на шляху інтеграції?
 42. Охарактеризуйте основні складові інституційної структури ЄС.

-
43. Охарактеризуйте основні суперечності розвитку європейської економічної інтеграції та якими є перспективи подальшого розширення ЄС?
 44. Які характерні особливості відрізняють Північноамериканську зону вільної торгівлі НАФТА?
 45. У чому полягає специфіка розвитку інтеграційних процесів в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні?
 46. Які чинники стали визначальними у трансформації міжнародної економіки у глобальну?
 47. Охарактеризуйте позитивні і негативні наслідки глобалізації.
 48. Позитивні та негативні прояви глобалізації для країн лідерів та аутсайдерів цього процесу.
 49. Римський клуб та його основні доповіді Римського клубу.
 50. Охарактеризуйте розвиток транспортної інфраструктури світу в історичній ретроспективі.
 51. Розкрийте умови розвитку транспортної інфраструктури світу.
 52. Надайте історію становлення світових мегапроектів минулого і сучасності.
 53. Розкрийте сутність та значення транзиту для України.
 54. Наведіть міжнародні транспортні шляхи, що існують.
 55. Надайте принципи державної політики в сфері транзиту та охарактеризуйте приєднання України до міжнародних конвенцій в сфері транзиту.

Круїзний туризм

Круїзний туризм є одним із найбільш динамічних і перспективних напрямів міжнародної туристичної індустрії, що поєднує подорожі, відпочинок, розваги та сервіс високого рівня. Особливістю круїзного туризму є комплексний характер туристичного обслуговування, який охоплює транспортні, готельні, рекреаційні, екскурсійні та культурно-дозвілєві послуги під час морських або річкових подорожей.

Вивчення освітнього компонента «Круїзний туризм» забезпечує знання про організацію круїзних подорожей, особливості функціонування круїзних компаній, обслуговування туристів на борту та сучасні тенденції розвитку світового круїзного ринку. У процесі навчання студенти набувають навичок розроблення круїзних маршрутів, організації сервісного супроводу, взаємодії з міжнародними туристичними операторами та оцінювання туристичного потенціалу портових destinations.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Круїзний туризм» є розуміння студентами місця і ролі круїзного туризму в сфері туризму, а також формування у майбутніх фахівців системи знань про принципи, засоби, форми, види та механізм організації послуг круїзного туризму, а також знань щодо особливостей розвитку такого спеціалізованого туризму в світі та Україні.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. К09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 14.1 . Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК17. Здатність здійснювати комунікаційну діяльність, логічно вірно, аргументовано доводити власну думку та відстоювати власну позицію.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

СК23. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

СК24. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

СК25. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

СК28. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

СК29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

СК30. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, вміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР):**

ПРН 1. Знати ,розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних 12 послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративноуправлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПРН26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни («Економічна теорія», «Менеджмент готельного і ресторанного бізнесу», «Маркетинг готельного і ресторанного бізнесу». «Маркетинг»).

Форми проведення занять: лекції, семінарські заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компонента «*Круїзний туризм*» передбачений підсумковий контроль **у формі заліку.**

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)

Курс 4 Семестр 8

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Зародження концепції круїзних подорожей та історичний розвиток туризму.	18
2	Сутність та особливості круїзного туризму в структурі водного туризму.	18
3	Нормативно-правова база регулювання круїзного туризму.	24
4	Характеристика ринку круїзних послуг.	18
5	Організація круїзного обслуговування.	24
6	Особливості розробки круїзних туристичних продуктів.	18
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Антоненко І. Я., Мельник І. Л. Перспективні напрямки розвитку ринку круїзного туризму. Ефективна економіка. 2019. № 2. С. 45–56. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2019/10.pdf (дата звернення: 25.05.2022).

2. Корнілова В.В. Сучасні тенденції розвитку круїзного ринку світу / Корнілова В.В., Корнілова Н.В. // Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 5. С. 20–25.

-
3. Богославець О., Бойко Н. Круїзний туризм в умовах сучасних світових викликів. Наукові перспективи (Naukovì perspektivi). 2020. № 5 (5). С. 296–303
 4. Самойлов Ю. Круїзний туризм: перспективи для України / Ю. Самойлов // Український туризм. 2019. № 2. С. 14-21.
 5. Cruise industry statistics and facts for 2022. URL: <https://www.cruisemummy.co.uk/cruise-industry-statistics-facts/> (дата звернення: 02.01.2023).
 6. Сазонець І. Л., Вівсьянник О.М., Баб'як О.В., Бурачик А.І. Курортна справа. Навчальний посібник. Рівне : Волин. береги, 2024. 300 с.
 7. Сазонець І. Л., Джинджоян В. В. Соціальний потенціал та перспективи функціонування санаторно-курортних підприємств. *Вісник НУВГП. Економічні науки : зб. наук. пр.* 2020. Вип. 1(89). С. 188–209.
 8. Сазонець І. Л. Концептуальні основи державного регулювання розвитку рекреаційної діяльності санаторно-курортних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід.* 2017. № 6. С. 5–8.
 9. Сазонець І. Л. Оціночні параметри якості рекреаційної діяльності санаторно-курортних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід.* 2017. № 7. С. 15–18.

Додаткова:

1. Круїзна індустрія. Загальний аналіз та огляд. Wind Rose Network. URL: <http://www.windrosenetwork.com/The-Cruise-Industry-General-Analysis-and-Overview> .
2. Сазонець І.Л., Зима І.Я. Соціальні інститути в трансформації державної системи управління охороною здоров'я. Рівне. Волинські береги, 2018. 168 с.
3. Богославець О., Бойко Н. Круїзний туризм в умовах сучасних світових викликів. Наукові перспективи (Naukovì perspektivi). 2020. № 5 (5). С. 296–303
4. Сазонець І.Л. Головні завдання UNWTO та її вплив на подолання наслідків COVID-19 у сфері туризму. Управління розвитком туризму та гостинності на основі співпраці з міжнародними організаціями / за ред. І.Л. Сазонця. Дніпро, 2023 С. 10 – 21.

5. Богославець О., Бойко Н. Круїзний туризм в умовах сучасних світових викликів. Наукові перспективи (Naukovì perspektivi). 2020. №. 5 (5). С. 296–303

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу міститься в обов'язковому відвідуванні лекційних, семінарських занять; гідної поведінки в аудиторії; обов'язковому відвідуванні консультацій;

Поточний контроль включає: усні опитування, проведення семінарських занять, підготовку рефератів і письмових доповідей, відпрацювання академічних заборгованостей тощо. Апеляція поточних оцінок можлива протягом відповідної теми.

Тематичний контроль проводиться у формі письмових контрольних робіт.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється у формі іспиту в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Політика доброчесності. Неприйнятним є повне співпадіння змісту робіт здобувачів або не самостійно виконані роботи. Всі однакові та не самостійні роботи не зараховуються.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Круїзна індустрія: історія розвитку і сучасний стан.
2. Концепція «стиль життя» круїзного відпочинку.
3. Переваги і мотивація круїзного відпочинку.
4. Сервіс на водному транспорті в пасажирських перевезеннях.
5. Соціальне значення транспортного обслуговування людей і загальні поняття про сервіс.
6. Задачі транспортного сервісу в пасажирських перевезеннях.
7. Поняття «потреба», «бажання», «попит» людей в перевезеннях.
8. Особливості організації круїзних перевезень на водному транспорті.

-
9. Правові основи перевезень пасажирів водними видами транспорту.
 10. Класифікація морських круїзів.
 11. Класи круїзних компаній і їх характеристика.
 12. Система визначення категорій круїзних лайнерів (довідник Берліца). Бальна оцінка і система «зірок».
 13. Обслуговування туристів на морських круїзних суднах.
 14. Обслуговування туристів на річкових круїзних суднах.
 15. Сервіс при наданні послуг харчування в круїзному туризмі.
 16. Сервіс при наданні послуг розважально-дозвіллевого характеру в сучасному круїзному туризмі.
 17. Правила поведінки пасажирів на борту морського лайнера.
 18. Обладнання кают для пасажирів з обмеженими можливостями
 19. Умови комфортабельності на судах і в каютах. Класифікація і види кают на морських лайнерах.
 20. Особливості екскурсійно-експедиційного сервісу.
 21. Ексклюзивні різновиди круїзного туризму: «льодовий», «дослідницький», круїзний туризм «у високих широтах» та «у південних морях».
 22. Основні регіони морських круїзів.
 23. Система обслуговування туристів в морських круїзах.
 24. Круїзний відпочинок: основні і додаткові послуги.
 25. Інфраструктура сервісу в основних категоріях круїзного туризму.
 26. Сучасний стан і розвиток ринку річкових круїзів.
 27. Розвиток річкових круїзів в Україні.
 28. Класифікація річкових перевезень і круїзів.
 29. Основні регіони річкових круїзів.
 30. Провідні оператори річкових круїзів в Україні та закордоном.
 31. Наземне і бортове обслуговування пасажирів в річкових круїзах.
 32. Круїзи на яхтах і поромах.
 33. Основні види страхування в туризмі.
 34. Страхування засобів водного транспорту. Правові основи страхування в Україні.

-
35. Правові основи регулювання перевезень пасажирів морським транспортом.
 36. Система забезпечення безпеки на борту.
 37. Становлення й розвиток вітчизняного круїзного туризму
 38. Сервіс в українському круїзному туризмі радянського періоду.
 39. Сучасний стан та тенденції круїзного ринку в Україні.
 40. Річкові круїзи в Україні.
 41. Шляхи вдосконалення та перспективи розвитку українського круїзного ринку.
 42. Основні регіони морських круїзів: Середземномор'я та Європа.
 43. Основні регіони морських круїзів: Америка, Азія й Трансатлантика.
 44. Морські круїзи до Ісландії.
 45. Круїзні маршрути до берегів Антарктиди та до Північного полюсу.
 46. Особливості культурно-розважального сервісу на міжнародних молодіжних круїзах.
 47. Концепція розваг на лайнерах круїзів класу «люкс», «преміум», «стандарт».
 48. Поняття і види водних перевезень.
 49. Характеристика провідних світових круїзних компаній і операторів морських круїзів.
 50. Сервісний збір в круїзному бізнесі.

Інновації в курортному та туристичному сервісі

Освітній компонент «Інновації в курортному та туристичному сервісі» забезпечує знання про сучасні тенденції розвитку туристичної та курортної індустрії, впровадження новітніх технологій, цифрових сервісів і сучасних підходів до організації обслуговування. Інновації у сфері туризму та гостинності сприяють підвищенню якості послуг, конкурентоспроможності підприємств і задоволенню потреб сучасних туристів.

Вивчення освітнього компонента дозволяє студентам ознайомитися з інноваційними технологіями управління, автоматизацією сервісних процесів, цифровими платформами бронювання, сучасними форматами обслуговування та новими підходами до створення туристичного продукту. У процесі навчання здобувачі освіти набувають навичок аналізу інноваційних рішень, використання інформаційних технологій у сфері туризму, розроблення конкурентоспроможних сервісних продуктів та адаптації до змін сучасного туристичного ринку.

Мета дисципліни: ознайомлення студентів із теоретичними основами інноваційного менеджменту в туризмі, розроблення та запровадження інноваційного туристського продукту, використання інформаційних технологій в його формуванні, обслуговуванні туристів; застосування нових інформаційних технологій комплектування, просування та продажу турів; формування знань щодо новітніх механізмів та методів управління міжнародними та вітчизняними підприємствами сфери туризму.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

К01. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

К02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у

розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

K03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

K07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

K08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. K09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

K10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

K12. Навички міжособистісної взаємодії.

K13. Здатність планувати та управляти часом.

K14. Здатність працювати в команді та автономно.

K 14.1 . Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

K17. Здатність здійснювати комунікаційну діяльність, логічно вірно, аргументовано доводити власну думку та відстоювати власну позицію.

Спеціальні (фахові) (СК):

K18. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

K19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

K22. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

K23. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

K24. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

K25. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

K28. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

K29. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

K30. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, вміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР)**.

ПРН 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних 12 послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПРН26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни «Інновації в курортному та туристичному сервісі»: «Організація готельного господарства», «Основи підприємницької діяльності», «Товарознавство», «Право (Правознавство)», «Економіка підприємства в готельно-ресторанному господарстві», «Аналіз діяльності підприємств готельно-ресторанного та туристичного бізнесу» та інші.

Форми проведення занять: лекції, практичні заняття, семінарські заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компоненту «Інновації в курортному та туристичному сервісі» передбачений підсумковий контроль у формі заліку.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)

Курс 4 Семестр 8

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Теорії інноваційного розвитку	18
2	Державне регулювання інноваційної діяльності	18
3	Інноваційні процеси в туризмі	18
4	Інформаційні інноваційні технології в процесах туристичного обслуговування	24
5	Інноваційні проекти в туризмі та їх ризики	24
6	Правові аспекти інноваційної діяльності	18
	Разом	120
	Форма підсумкового контролю	залік

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Джинджоян В.В., Тесленко Т.В., Горб К.М. Інноваційні технології в туризмі та гостинності : навчальний посібник. Київ: Видавництво «Каравела», 2022. 340 с.
2. Інноваційні технології в туризмі : навч. посібник / Н. М. Влащенко, М. В. Тонкошкур ; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 214 с.

3. Джинджоян В.В. Сучасні технології управління розвитком підприємств України: механізми, реалії, перспективи : колект. монограф. / за заг. ред. Т.В. Гринько. Дніпропетровськ: Біла К. О., 2016. 504 с.

4. Торяник В.М., Сардак С.Е. Джинджоян В.В. Туризмологія: підручник. За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора В.О. Негодченка. Дніпро: ДГУ, 2022. 309 с.

Додаткова:

1. Джинджоян В.В. Впровадження продуктових та процесних інновацій у збутову діяльність туристичних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. Науково-практичний журнал. Київ: ТОВ «ДКС Центр». 2018. №9. С. 39-45.

2. Джинджоян В.В. Сучасні інноваційні технології в менеджменті туризму та гостинності. *Ефективна економіка*. 2021. №6.

3. Готельно-ресторанний бізнес і курортна справа України : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Готельно-ресторанний бізнес і курортна справа України» (Івано-Франківськ, 6 грудня 2022 р.) / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника / гол. редкол. – проф. Володимир Клапчук. Івано-Франківськ, 2022. 458 с.

4. Організація готельно-ресторанної справи : рекомендаційний покажчик літератури / уклад. А. А. Ястремська ; за ред. О. О. Цокало. Миколаїв : МНАУ, 2022. 92 с.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу: обов'язкове відвідування лекційних, семінарських та практичних занять; гідна поведінка в аудиторії; обов'язкове відвідування консультацій

Під час виладання навчальної дисципліни «Інновації в курортному та туристичному сервісі» застосовуються такі основні види контролю знань:

1. **Поточний контроль** – систематично на різних навчальних заняттях впродовж семестру у формах:

✓ *Усне опитування;*

- ✓ *Письмові контрольні експрес-роботи;*
- ✓ *Тестовий контроль;*

2. **Підсумковий контроль** – у кінці семестру після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

За рішенням викладача або кафедри *нараховуються заохочувальні бали* за наступні види робіт:

- за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;
- за виконання творчих завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);
- за участь у конференціях, олімпіадах, іншій науковій, методичній роботі тощо.

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: здобувачі, які пропустили семінарські заняття або лекції, мають можливість відпрацювати заборгованості під час консультацій, що проводяться викладачем, відповідно до графіку консультацій. Для отримання певної кількості балів здобувач має можливість усно відповісти на питання теми, за якою він має заборгованість або виконати індивідуальну роботу, що складається з завдань, визначених викладачем в кожному окремому випадку (в залежності від обсягу заборгованості).

Політика доброчесності. Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу є необхідність дотримання принципів політики доброчесності. Дотримання *академічної доброчесності* передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Якщо має місце виявлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Інноваційні процеси в розвитку туризму.
2. Використання інформаційних ресурсів Інтернет.
3. Поняття та види інновацій.
4. Програмні пакети управління туристичними фірмами.
5. Поняття інноваційної діяльності та її предмет.
6. Автоматизація туристичної діяльності.
7. Особливості інноваційних процесів в туристичній індустрії.
8. Програмний комплекс “Оверія-туризм”.
9. Інновації в туризмі.
10. Корпоративні інформаційні системи.
11. Сучасні технології в управлінні підприємствами туристичної галузі.
12. CRM – системи.
13. Моніторинг інновацій та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності.
14. Розвиток і застосування інформаційних технологій в туризмі.
15. Управління процесом створення нового виробу.
16. Маркетингові дослідження в Інтернеті.
17. Інноваційний потенціал та його оцінка.
18. Microsoft Dynamics CRM 4.0.
19. Інтелектуальна власність в інноваційних проектах.
20. Інтернет-технології в діяльності туристичних підприємств.
21. Інноваційні конфлікти та можливості їх рішення.
22. Глобальні розподілені системи (GDS).
23. Ділова етика використання інформаційних систем.
24. Роздрібний продаж на Web-сайті.
25. Технологічні устрої розвитку та еволюція інноваційних теорій.

-
26. Життєвий цикл інновацій.
 27. Методи й інструменти державного регулювання інноваційної діяльності.
 28. Національна інноваційна система.
 29. Система державного регулювання інноваційних процесів в Україні.
 30. Структура і стадії інноваційних процесів
 31. Об'єкти інноваційної діяльності в туризмі.
 32. Інноваційні процеси в просуванні туристичного продукту.
 33. Інноваційні процеси в комерціалізації туристичного продукту.
 34. Інновації в управлінні туристичними підприємствами.
 35. Моніторинг інновацій як основа цілеспрямованого новаторства.
 36. Джерела інноваційних можливостей та формування інноваційної політики.
 37. Методика діагностування інноваційного потенціалу туристської організації.
 38. Розвиток і застосування інформаційних технологій в туризмі.
 39. Автоматизація туристичного офісу.
 40. IT-рішення для туристичних компаній.
 41. Геоінформаційні технології.
 42. Глобальні розподільні системи.
 43. Автоматизовані системи бронювання і резервування в туризмі.
 44. Інноваційні проекти в туризмі.
 45. Інноваційний туристичний продукт як основа нового проекту.
 46. Диверсифікація видів міжнародного туризму.
 47. Маркетингові інновації в туризмі.
 48. Техніко-технологічні інновації.
 49. Система клубного відпочинку таймшер.
 50. Інтелектуальна власність в інноваційних процесах.
 51. Охорона і захист інтелектуальної власності.
 52. Використання прав на інтелектуальну власність у сфері туризму.

Сучасні системи безпеки в готельно-ресторанній справі

Освітній компонент «Сучасні системи безпеки в готельно-ресторанній справі» забезпечує знання про організацію безпечного функціонування закладів гостинності, захист життя і здоров'я гостей та персоналу, а також збереження матеріальних і інформаційних ресурсів підприємства. У сучасних умовах безпека є одним із ключових чинників якості сервісу та конкурентоспроможності готельно-ресторанних закладів.

Вивчення освітнього компонента дозволяє студентам ознайомитися з сучасними системами охоронної, пожежної, техногенної та інформаційної безпеки, особливостями управління ризиками та організацією дій у надзвичайних ситуаціях. У процесі навчання здобувачі освіти набувають навичок оцінювання рівня безпеки закладів, дотримання санітарно-гігієнічних вимог, використання сучасних технологій контролю та забезпечення безпечного й комфортного обслуговування гостей.

Метою вивчення освітнього компоненту «Сучасні системи безпеки в готельно-ресторанній справі» є системний виклад основних положень, понять та дефініцій, що розкривають зміст, характер, тенденції, фундаментальні принципи безпеки в готельно-ресторанній справі (далі - ГРС), розгляд основних закономірностей її функціонування.

Навчальна дисципліна «Сучасні системи безпеки в готельно-ресторанній справі» виступає підґрунтям для вивчення інших фахових предметів, знайоме студентів з базовим глосарієм понять безпеки в ГРС, основними функціями і умовами розвитку безпеки в ГРС, принципами її класифікації.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- ✓ **на понятійному рівні:** безпеку в ГРС, її структуру;
- ✓ **на фундаментальному рівні:** методологію безпеки в ГРС;
- ✓ **на практично-творчому рівні:** вирішення проблем безпеки в ГРС.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- ✓ на основі аналізу різних показників визначати основні тенденції розвитку безпеки в ГРС;
- ✓ оцінювати сучасну роль безпеки в ГРС в туристичній галузі;

- ✓ виявляти фактори, що впливають на безпеку в ГРС;
- ✓ користуватися нормативно-правовою базою безпеки в ГРС.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

ЗК 1. Діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, пріоритетів національного розвитку.

ЗК 11. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем розвитку ринку туристичних послуг в туристичній діяльності.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК 1. Здатність визначати основні наукові поняття та категорії методології безпеки в ГРС і застосовувати їх у професійній діяльності.

СК 3. Здатність аналізувати геопросторову організацію в готельно-ресторанній справі і проектувати її розвиток на засадах сталості.

СК 4. Розуміння завдань національної та регіональної туристичної політики та механізмів регулювання ГРС.

СК 6. Здатність до організації та управління туристичним процесом на локальному та регіональному рівнях, в туристичній дестинації, на готельно-ресторанному підприємстві.

СК 8. Здатність упроваджувати в практику міжнародний досвід рекреаційно-туристичної діяльності та ГРС.

СК 9. Розуміння механізмів взаємодії суб'єктів світового та національного туристичного ринків і положень соціально-відповідального бізнесу в туризмі та рекреації.

СК 10. Здатність управляти ризиками в ГРС.

СК 12. Здатність до підприємницької діяльності на національному та міжнародному готельно-ресторанному ринку.

СК 14. Здатність до соціальної та академічної мобільності в сфері ГРС.

СК 15. Здатність до здійснення професійної діяльності відповідно до вимог національного та міжнародного законодавства в сфері ГРС.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПР)**:

ПРН 3. Здатність використовувати інформаційно-інноваційні методи і технології в сфері ГРС.

ПРН 10. Діяти у політкультурному середовищі.

ПРН 11. Використовувати комунікативні навички і технології, ініціювати запровадження методів комунікативного менеджменту в практику діяльності суб'єктів готельно-ресторанного бізнесу.

ПРН 13. Приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребують застосування нових підходів та методів прогнозування.

ПРН 17. Здатність проводити дослідження, моніторинг та прогнозування стану світового, національного та регіонального ринку готельно-ресторанних послуг з метою підвищення ефективності діяльності суб'єкта туристичної діяльності, залучення інвестицій та розширення сфери послуг.

Форми проведення занять: лекції, семінарські заняття.

Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента. З освітнього компонента «Сучасні системи безпеки в готельно-ресторанній справі» передбачений підсумковий контроль у формі заліку.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)
Курс 4 Семестр 8

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Поняття та загальна характеристика системи безпеки в готельно-ресторанній справі	22

2	Нормативно-правове забезпечення безпекової складової в готельно-ресторанній справі	26
3	Форми та методи адміністративно-правового регулювання в сфері безпеки готельно-ресторанних послуг	22
4	Забезпечення особливості безпеки при отриманні споживачами готельних та ресторанних послуг	26
5	Адміністративна відповідальність за допущення проступків в готельно-ресторанній справі	28
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Безпека туризму: навчальний посібник/В.М. Торяник, В.В. Джинджоян, за заг.ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України О.В. Негодченка. Дніпропетровськ: ВНПЗ «ДГУ», 2018
2. Менеджмент у державному управлінні: навчальний посібник / Петков В.П., Торяник В.М., за заг.ред. О.В. Негодченка. Дніпро: Видавничий дім «Гельветика», 2017.
3. Механізм державного управління туристичною галуззю в Україні (ліцензування, сертифікація, стандартизація): Словник-довідник/Навчальний посібник: В.М. Торяник, В.В. Джинджоян, за заг.ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України О.В. Негодченка. – Дніпропетровськ: ВНПЗ «ДГУ», 2020
4. Реклама та PR у сфері туризму. Навчальний посібник за заг. ред. професора Торяника В.М. Дніпро, 2016.
5. Торяник В.М., Макушев П.В. Правове регулювання туристичної діяльності: навч. посібник за заг.ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України О.В. Негодченка. Дніпропетровськ: ВНПЗ «ДГУ», 2016

Додаткова:

6. Кожухівська, Р., \Тимчук, С. (2023). БЕЗПЕКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ В УКРАЇНІ: АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД. *Економіка та суспільство*, (53). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-43>

7. Реклама та PR у сфері туризму: Підручник/ В.М. Торяник, В.В. Джинджоян, Н.А. Піхун, за заг. ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України О.В. Негодченка. Дніпропетровськ: ВВПЗ «ДГУ», 2018.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням виконуваних робіт:

- ✓ семінари/самостійна/індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60;
- ✓ тематична контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40).

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, підготовка рефератів). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

Академічна добросесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недобросесності. Виявлення ознак академічної недобросесності в практичній (письмовій) роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату (обману). Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарського заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном (смартфоном), планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності **не толеруються**.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття системи безпеки;
2. Характеристика системи безпеки в готельно-ресторанній справі;
3. Поняття системи безпеки в готельно-ресторанній справі США та їх характеристики;
4. Поняття системи безпеки в готельно-ресторанній справі в Німеччині та їх характеристики;
5. Поняття системи безпеки в готельно-ресторанній справі в Японії та їх характеристики;
6. Державні нормативно-правові акти в сфері безпеки в готельно-ресторанній справі;
7. Міжнародні нормативно-правові акти в сфері безпеки в готельно-ресторанній справі;
8. Нормативно-правове забезпечення системи безпеки в готельно-ресторанній справі в США;
9. Нормативно-правове забезпечення системи безпеки в готельно-ресторанній справі в Німеччині;
10. Нормативно-правове забезпечення системи безпеки в готельно-ресторанній справі в Японії;

-
11. Форми адміністративно-правового регулювання в сфері безпеки в готельно-ресторанній справі;
 12. Методи адміністративно-правового регулювання в сфері безпеки в готельно-ресторанній справі;
 13. Форми та методи адміністративно-правового регулювання в сфері безпеки в готельно-ресторанній справі в США;
 14. Форми та методи адміністративно-правового регулювання в сфері безпеки в готельно-ресторанній справі в Німеччині;
 15. Форми та методи адміністративно-правового регулювання в сфері безпеки в готельно-ресторанній справі в Японії;
 16. Забезпечення особистої безпеки при отриманні споживачами готельних послуг;
 17. Забезпечення особистої безпеки при отриманні споживачами ресторанних послуг;
 18. Забезпечення особистої безпеки при отриманні споживачами готельних та ресторанних послуг в США та її характеристика;
 19. Забезпечення особистої безпеки при отриманні споживачами готельних та ресторанних послуг в Німеччині та її характеристика;
 20. Забезпечення особистої безпеки при отриманні споживачами готельних та ресторанних послуг в Японії та її характеристика;
 21. Поняття адміністративної відповідальності в Україні;
 22. Основні види адміністративної відповідальності за допущення проступків в готельно-ресторанній справі;
 23. Особливості юридичної відповідальності в США за допущення проступків в готельно-ресторанній справі;
 24. Особливості юридичної відповідальності в Німеччині за допущення проступків в готельно-ресторанній справі;
 25. Особливості юридичної відповідальності в Японії за допущення проступків в готельно-ресторанній справі.

Корпоративна соціальна відповідальність в індустрії гостинності

Освітній компонент «Корпоративна соціальна відповідальність в індустрії гостинності» формує знання про принципи етичного ведення бізнесу, соціальної відповідальності підприємств та сталого розвитку у сфері гостинності. У сучасних умовах корпоративна соціальна відповідальність є важливим чинником формування позитивного іміджу підприємства, підвищення якості послуг і зміцнення довіри споживачів.

Вивчення освітнього компонента дозволяє студентам ознайомитися з основними напрямками соціально відповідальної діяльності готельно-ресторанних і туристичних підприємств, принципами екологічної безпеки, соціального партнерства, дотримання професійної етики та стандартів обслуговування. У процесі навчання здобувачі освіти набувають навичок розроблення соціально відповідальних проєктів, оцінювання впливу діяльності підприємства на суспільство та довкілля, а також формування стратегій сталого розвитку в індустрії гостинності.

Метою вивчення освітнього компоненту «Корпоративна соціальна відповідальність в індустрії гостинності» є набуття знань про сутність та форми корпоративної соціальної відповідальності, місця КСВ в структурі управління підприємствами та організаціями, формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності та інші аспекти соціально відповідальної поведінки підприємств та організацій.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми за підсумками вивчення освітнього компоненту у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності:**

Загальні (ЗК):

- ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо*
- ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.*
- ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії..*

Спеціальні (фахові) (СК)

К19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

К20. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

К25. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

К31. Здатність працювати в міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості, до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

К36. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення та спроможність забезпечувати їх правомірність.

За підсумками опанування матеріалу курсу студенти мають продемонструвати наступні **програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 9. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та отримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН 15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

ПРН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

Передумови для вивчення освітнього компоненту «Корпоративна соціальна відповідальність в індустрії гостинності» є «Організація туризму», «Стандартизація, сертифікація туристичних послуг та ліцензування туристичної діяльності».

Форми проведення занять – лекції та семінарські заняття.

Форма підсумкового контролю. Підсумковий контроль проводиться з метою встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього

компонента. З освітнього компоненту «Корпоративна соціальна відповідальність в індустрії гостинності» передбачений підсумковий контроль у **формі заліку**.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна/заочна Обсяг 4 кредити ЄКТС, (120 годин)
 Курс 4 Семестр 8

№ теми	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин (аудиторна, самостійна та індивідуальна робота)
1	2	3
1	Поняття та сутність корпоративної соціальної відповідальності.	15
2	Роль корпоративної соціальної відповідальності в управлінні організацією.	15
3	Відносин з працівниками на засадах КСВ.	15
4	Соціально відповідальна поведінка у ринковому середовищі.	15
5	Відносини бізнесу та територіальних громад на засадах корпоративної відповідальності.	15
6	Формування інформаційної політики у сфері корпоративної соціальної відповідальності.	15
7	Міжнародний досвід державного регулювання КСВ.	15
8	Ефективність та результативність корпоративної соціальної відповідальності.	15
	Разом	120
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>залік</i>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:

1. Григор'єва О.В. Корпоративна соціальна відповідальність: навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки 6.030505 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво». Полтава: ПолтНТУ, 2017. 88 с.
2. Сазонець О.М., Сазонець І.Л. Міжнародний бізнес і логістика: понятійно-термінологічний словник. Київ, «Центр учбової літератури», 2021 р. 264 с.
3. Сазонець О.М. Управління міжнародним бізнесом. Рівне : НУВГП, 2019 р. 338 с.
4. Сазонець І.Л. Сазонець О.М. Управління проектами та ризиками в туризмі: навч. посіб. Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2023. 220 с.
5. Сазонець І. Л., Джинджоян В. В. Науково-методичні підходи до визначення функцій туристичних підприємств та напрямів реалізації їх соціальної складової. Ефективна економіка. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7372> (дата звернення: 29.03.2025).
6. Торяник В.М., Сардак С.Е. Джинджоян В.В. Туризмологія : підручник. За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора В.О. Негодченка. Дніпро: ДГУ, 2022. 306 с

Додаткова:

1. Кравчук, Ю.Б. Економічна історія : навч. посіб. для студентів напряму підготовки «Економіка і підприємництво» / Ю.Б. Кравчук ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2014. - 223 с.
2. Миськів Г.В., Пасінович І.І. Сталий розвиток і соціальна відповідальність в умовах війни в Україні. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2023. № 7(1). С. 21–36.
3. Огінок С.В., Федунь М.В., Бондаренко Ю.Г. Соціальна відповідальність прибуткових організацій. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2022. № 45. С. 58–62.

-
4. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність : навч. посібник. Київ : НТУ України «Київський політехнічний інститут», 2015. 180 с.
 5. Поясник Г.В. Роль екологічного підприємництва в умовах післявоєнної відбудови. Економіка та суспільство. 2023. № 47.
 6. Стамбульська Х., Передало Х. Корпоративна культура: сутність, типи та роль у розвитку організації. Ефективна економіка. 2022. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9912> (дата звернення: 29.03.2025).
 7. Сазонець І.Л., Лещенко М.В. Державно-інституційне регулювання концентрації капіталу міжнародних та національних корпорацій. Рівне : Волин. обереги, 2017. 164 с.
 8. Сазонець І.Л., Гладченко А.Ю., Гессен А.Є. Соціально-економічні детермінанти глобальної рівноваги: монографія. Рівне: Волинські обереги, 2016. 352 с.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу: обов'язкове відвідування лекційних, семінарських та практичних занять; гідна поведінка в аудиторії; обов'язкове відвідування консультацій

За кредитно-модульною системою викладення навчальної дисципліни «Корпоративна соціальна відповідальність в індустрії гостинності» застосовуються такі основні види контролю знань:

Поточний контроль – систематично на різних навчальних заняттях впродовж семестру у формах:

- ✓ усне опитування;
- ✓ письмові контрольні експрес-роботи;
- ✓ тестовий контроль;

Підсумковий контроль – у кінці семестру після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

За рішенням викладача або кафедри *нараховуються заохочувальні бали* за наступні види робіт:

– за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;

– за виконання творчих завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);

– за участь у конференціях, олімпіадах, іншій науковій, методичній роботі тощо.

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: здобувачі, які пропустили семінарські заняття або лекції, мають можливість відпрацювати заборгованості під час консультацій, що проводяться викладачем, відповідно до графіку консультацій. Для отримання певної кількості балів здобувач має можливість усно відповісти на питання теми, за якою він має заборгованість або виконати індивідуальну роботу, що складається з завдань, визначених викладачем в кожному окремому випадку (в залежності від обсягу заборгованості).

Політика доброчесності. Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу є необхідність дотримання принципів політики доброчесності. Дотримання *академічної доброчесності* передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Якщо має місце виявлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Суть та значення корпоративної соціальної відповідальності.
2. Розвиток корпоративної соціальної відповідальності.
3. Внутрішнє і зовнішнє середовище КСВ.
4. Переваги корпоративної соціальної відповідальності.

-
5. Глобальний договір ООН (формування КСВ).
 6. Досвід становлення КСВ в Україні
 7. КСВ як складова стратегії управління.
 8. КСВ як чинник підвищення конкурентоспроможності організації.
 9. Організація діяльності з КСВ.
 10. Менеджери з КСВ в компаніях, їх статус, основні функції, кваліфікація, обов'язки, професійні стандарти.
 11. Права людини і трудові практики як предмет КСВ.
 12. Міжнародні стандарти прав людини (Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Конвенція про права дитини).
 13. Принципи Глобального Договору у сфері праці, стандарти МОП.
 14. Гідна праця як предмет КСВ
 15. Законодавство України у сфері праці як основа КСВ.
 16. Соціальний діалог і КСВ.
 17. Складова КСВ у відносинах з споживачами.
 18. Законодавство України у сфері захисту прав споживачів.
 19. Якість продукції (стандарт ISO 9000).
 20. Принципи добросовісної конкуренції.
 21. Соціально відповідальний маркетинг.
 22. Співпраця бізнес-структур з неурядовими організаціями.
 23. Відповідальне ставлення організацій до довкілля.
 24. Міжнародні документи щодо навколишнього середовища та стандарти екологічного менеджменту (серія ISO 14000).
 25. Законодавство України про охорону навколишнього середовища.
 26. Місце КСВ у корпоративній інформаційній політиці.
 27. Міжнародні стандарти звітності зі сталого розвитку (GRI - Global Reporting Initiative)
 28. Глобальна ініціатива зі звітності. Особливості соціальної звітності компаній в Україні.
 29. Відповідальна держава і сталий розвиток.
 30. Міжнародний досвід державного регулювання КСВ.
 31. Культура споживання та його вплив на розвиток КСВ.
 32. Соціальна відповідальність ЗМІ.
 33. Соціальна відповідальність освіти та науки.
 34. Проект міжнародного стандарту з соціальної відповідальності ISO 26000.
 35. Показники, методи та процедури оцінювання ефективності програм КСВ.

-
36. Соціальний аудит.
 37. Концепція потрійного результату.
 38. Методи оцінювання ділової репутації соціально відповідальної компанії.
 39. Моніторинг ефективності діяльності організації у сфері соціальної відповідальності.

ПІСЛЯМОВА

На третьому та четвертому курсах навчання студенти – майбутні фахівці з туризму – мають унікальну можливість формувати власну індивідуальну освітню траєкторію шляхом обрання освітніх компонентів циклу професійної підготовки відповідно до власних інтересів, професійних потреб і кар'єрних орієнтирів. Запропоновані дисципліни спрямовані на розширення світогляду, розвиток креативного та критичного мислення, удосконалення професійних компетентностей і практичних навичок у сфері туризму, управління, економіки та сервісної діяльності.

Вивчення вибіркового освітніх компонентів дозволяє студентам поглиблювати знання з актуальних напрямів розвитку туристичної галузі, міжнародних стандартів у сфері туризму, організації туристичних подорожей, географії туристичних потоків, культури, економіки та сучасних тенденцій розвитку туристичної індустрії. Водночас здобувачі освіти можуть обирати дисципліни з інших освітніх програм, розширюючи власні компетентності у сфері психології, комунікації, лідерства, конфліктології, юридичного супроводу та самоменеджменту. Такий підхід створює умови для гармонійного професійного й особистісного розвитку, а також підвищує мотивацію до навчання через можливість вивчати саме ті дисципліни, які відповідають індивідуальним професійним інтересам і потребам сучасного ринку праці.

Освітні компоненти професійної підготовки сприяють формуванню навичок ефективної комунікації, роботи в команді, стратегічного мислення, управління людськими ресурсами, проведення презентацій та використання міжнародних стандартів у професійній діяльності. У процесі навчання студенти набувають здатності швидко адаптуватися до змін, ефективно вирішувати професійні завдання, аналізувати власні досягнення та визначати напрями подальшого професійного вдосконалення. Особлива увага приділяється формуванню мотивації до безперервного професійного розвитку та навчання впродовж життя, що є необхідною умовою успішної кар'єри у сфері туризму в умовах динамічних змін і глобальної конкуренції.

Викладачі кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу та інших кафедр Університету бажають студентам натхнення, професійного зростання та успіхів в опануванні сучасної й перспективної професії фахівця з туризму!